

Titel: Om min Forfatter-Virksomhed

Citation: "Om min Forfatter-Virksomhed", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K13*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2009 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-fv-txr-shoot-id0478cd57-c762-4fe0-b4aa-49df04cd374c.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K13

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Tekstredegørelse

1. Bibliografisk beskrivelse 7
2. Manuskriptbeskrivelse 10
3. Tilblivelseshistorie 38
4. Udgivelsesmåde 63

1. Bibliografisk beskrivelse

Om min Forfatter-Virksomhed blev indleveret til sætning og trykning i Bianco Lunos Bogtrykkeri formodentlig midt i juli måned 1851.* Bogen var færdigtrykt den 4. aug.* og blev annonceret som udkommet sammen med *To Taler ved Altergangen om Fredagen i Berlingske Tidende*, nr. 180, den 6. aug. 1851, og dagen efter i *Berlingske Tidende*, nr. 181, og i *Adresseavisen*, nr. 184, den 7. aug. 1851.* Bogen kostede 1 mark og udkom på C.A. Reitzels forlag.

Tre eksemplarer af *Om min Forfatter-Virksomhed* (forkortet *FV*) er blevet kollationeret; de benyttede eksemplarer er:

- A** Søren Kierkegaard Forskningscenterets arbejdseksemplar, privat indbundet og beskåret.*
- B** Det Kgl. Biblioteks eksemplar, indbundet og beskåret, katalogsignatur M, 48359 - 8^o.
- C** Niels Jørgen Cappelørns eksemplar, uindbundet og ubeskåret.*

Ved den interne kollation af de tre eksemplarer blev der ikke konstateret afvigelser. Eksemplar B danner grundlag for den følgende beskrivelse.*

Kollationeringsformel

8^o. [1]⁸ 2². 10 blade. Paginering [1-5], 6-14, [15-17], 18-20.*

Formatet er oktav. Bogen har et omfang på 20 sider, svarende til 10 blade fordelt på 1¼ ark, og er pagineret 6-14 og 18-20, idet bl. 1r-3r og bl. 8r-9r er uden paginering.

S. [1] udgør titelblad, på s. [2] står mottoet, s. [3] er deltitelblad for »Regnskabet.«, s. [5]-14 indeholder »Regnskabet.«, hvoraf s. 13-14 udgør en særskilt tekst, s. [15] er deltitelblad med påskriften »Et Følgeblad.«, og s. [17]-20 indeholder »Min Position som religiøs Forfatter i 'Christenhed', | og min Taktik.« S. [4] og [16] er blanke.

Ark 1 er uden signatur, ark 2 har primasignatur.

Beskrivelse af eksemplar B

Den beskårne bogbloks blade måler ca. 122 × 189 mm.* Bogblokkens tykkelse er ca. 2 mm.

Papir

Der er benyttet almindeligt trykpapir af en ret kludeholdig kvalitet.

Typografi

Det fremherskende skriftsnit er fraktur; enkelte steder er benyttet tekstur (gotisk). Fremhævet tekst er i øvrigt sat med fed eller spatieret skrift.

Titelbladet er med en prydstreg delt i to felter. I det øverste er anført værkets titel og forfatternavn, i det nederste udgivelsessted, forlag, trykkeri og udgivelsesår. Titlen er sat med bogens største punktstørrelse, ca. 3 grader over brødteksten. Den er sat med fed fraktur og adskilt fra forfatternavnet med ordet »Af« sat ca. 1 grad under brødteksten. Forfatternavnet og udgivelsesstedet, der begge er i tekstur, er sat med fed i samme grad som brødteksten. Forlæggernavnet er sat ca. 1 grad under brødteksten, mens angivelsen af bogtrykker er ca. 2 grader mindre. Udgivelsesåret er sat med fed, ca. 1 grad mindre end brødteksten. Navnene »C.A. Reitzel« og »Bianco Luno« er spatieret. Titelbladet er gengivet som illustration 1.

Mottoet på s. [2] er fordelt på fire linjer og sat med tekstur ca. 1 grad mindre end brødteksten. De to deltitelblades titler, hhv. »Regnskabet.« og »Et Følgeblad.« er sat med fed, spatieret tekstur, ca. 3 grader større end brødteksten.

Overskriften »Regnskabet.« på s. [5] er sat med fed fraktur, ca. 1 grad større end brødteksten. En tynd vandret streg adskiller overskrift og tekstkolumne. Mellem overskrift og tekstkolumnen er til højre indsat stedsangivelsen og dateringen »Kbhavn i Marts 1849.«, ca. 1 grad mindre end brødteksten. Brødteksten indledes med en uncial. På s. 6, 12 og 13 deles teksten af en tynd vandret streg, på s. 8 og s. 10 af tre asterisker. Fodnoterne på s. 6-12 er sat ca. 1 grad mindre end brødteksten. Teksten på s. 13-14 er placeret med en kort nedrykning på s. 13 og er sat med fraktur, ca. 1 grad større end brødteksten.

Brødteksten i »Et Følgeblad« er ca. 1 grad mindre end brødteksten i »Regnskabet«. Teksten indledes på s. [17] med overskriften »Min position som religieus Forfatter i 'Christenhed', | og min Taktik.« sat med fed, ca. 2 grader større end brødteksten. En tynd vandret streg adskiller overskriften fra deloverskriften »1. | Min Position.«, som er spatieret og sat i samme størrelse som brødteksten. Mellem deloverskriften og tekstkolumnen er til højre indsat stedsangivelsen og dateringen »Kbhavn i Nov. 1850.«. Ligeledes på s. [17] findes deloverskriften »2. | Min Taktik.«, spatieret og sat i samme størrelse som brødteksten. En fodnote på s. 19 er sat ca. 1 grad mindre end brødteksten.

En normalside har mellem 34 og 36 linjer. Tekstkolumnen måler 87 × 158 mm. Brødteksten er sat i 10 punkt (korpus). Der er dobbelt ordmelletrum efter punktum. Den sidste tekstsider i »Regnskabet« afsluttes med en enkelt finalestreg, den sidste side i »Et Følgeblad« med en dobbelt.

Om min Forfatter = Virksomhed.

Af

S. Kierkegaard.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Universitetsboghandler C. A. Reitzel.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1851.

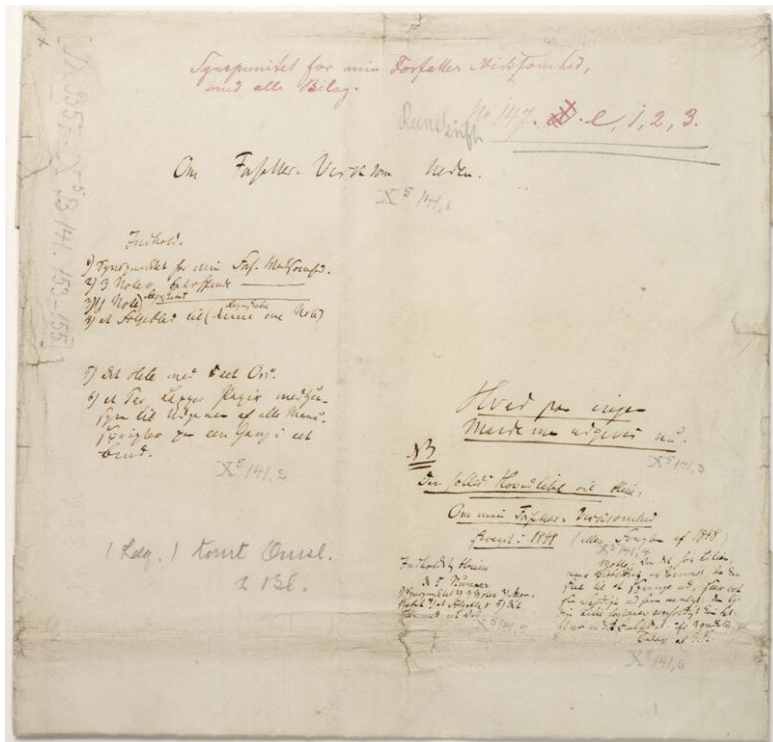
1. Titelblad til FV. Naturlig størrelse, beskåret

Der er enkelte sætter- og trykfejl i førstetrykket. Ordet »Skriftetalen« er fejlsat som »Striftetalen« (SKS 13, 16,14), og i bogens sidste fodnote mangler et afsluttende punktum efter »dømmer« (25,39). I »man« forekommer et omvendt 'n' (13,15). De fleste trykfejl skyldes læderede typer.*

2. Manuskriptbeskrivelse

Til FV findes følgende manuskripter, alle i Kierkegaard Arkivet (KA) på Det Kgl. Bibliotek. Rækkefølgen afspejler kun tilnærmelsesvis tilblivelseskronologien, som vil blive udredt i afsnit 3.

- FV 1 Diverse omslag, redigeringsbemærkninger, forarbejder m.m. til »Fuldendelsens samtlige Skrifter« og skrifterne om forfattervirksomheden: *Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed*, »Tre 'Noter' betræffende min Forfatter-Virksomhed«, »Regnskabet«, »Følgeblad. Et Ord om mig selv« og »Det Hele med eet Ord«.*
- 1.1 Omslag til »Regnskabet«.*
- 1.1 Omslag i 4^o.*
- Ingen paginering.
Papir: svært, ribbet koncept. Vandmærke: bikube omkranset af blomsterranke; nedenunder navnet »C & I Honig«. Mål foldet: 218 × 188 mm.*
Omslaget er foldet to gange på langs og to gange på tværs og har været foldet på langs en tredje gang.
Omslaget bærer påskriften: »'Regnskabet.'«.
- 1.1
- 1.2 Omslag til skrifterne »Om Forfatter-Virksomheden«.
- 1.2 Omslag i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: svært, ribbet koncept. Vandmærke: bikube omkranset af blomsterranke; nedenunder navnet »C & I Honig«. Mål foldet: 243 × 236 mm.
Omslaget er foldet to gange på langs og to gange på tværs og bærer spor af at have været foldet både på langs og på tværs en tredje gang.
Omslaget bærer overskriften: »Om Forfatter-Virksomheden.«. På omslagets venstre del er anført seks punkter under overskriften: »Indhold.«, og nederst til højre findes et par bemærkninger, herunder et motto, under overskriften: »*Hvad paa ingen / Maade maa udgives nu. / NB / Den fælleds Hovedtitel vil blive: / Om min Forfatter-Virksomhed / skrevet i 1848* (eller Frugten af 1848)«.
(Se illustration 2).



2. Ms. 1.2, omslag til skrifterne »Om Forfatter-Virksomheden«

- 1.2 Få korrektioner.
(Pap. X 5 B 141)
- 1.3 Skitse til disposition til »Fuldendelsens samtlige Skrifter«.
Et løst, uregelmæssigt afrevet blad i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [1v] er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 x ? mm.
Bladet har været foldet på tværs.
Bladet bærer øverst påskriften: »Fuldendelsens (samtlige) Skrifter, / Frugten af 1848.«, hvor parentesens om »samtlige« er tilføjet med blyant. Til højre herfor er slettet med blyant: »ell. Slutningen.«.
Bladet indeholder en disposition til et værk i tre bind, og på langs i højre margin er tilføjet: »og her som Anhang: den bevæbnede Neutralitet.«.
Få korrektioner.
(Pap. X 5 B 143)
- 1.4 Forarbejde til et »Forord«.
Et dobbeltblad i 4^o.
Ingen paginering. Bladene er beskrevet i hele sidens bredde.
Papir: gulligt koncept. Mål: 166 x 204 mm.
Bladene har været foldet på tværs et antal gange.
På bl. [1r] findes i øverste højre hjørne henvisningen: »cfr Journalen NB¹⁴ p. 10. / og p. 41.«. Bladet indledes med bemærkningen: »Skulde Skrifterne om Forf.-Virksomheden / udgives i levende Live, kunde det gjøres saa / ledes af en Pseudonym, kunde det gjøres saa- / ledes.«, fulgt af overskriften: »Mag. Kierkegaards Forfatter-Virksomhed / opfattet af Forfatteren / Digterisk Forsøg / af / A-O / Forord«.
Få korrektioner.
(Pap. X 5 B 147)
- 1.5 Omslag til »Skrifterne om min Forfatter-Virksomhed«.
Et løst, uregelmæssigt afrevet blad i 4^o.
Ingen paginering. Bladet er beskrevet i hele sidens bredde.
Versosiden er ubeskrevet.

- Papir: gulligt koncept. Mål: ca. 166 × 190 mm.
Bladet har været foldet på langs.
Bladet indeholder en bemærkning skrevet på langs med ordlyden:
»Concept af Det, der paa halve / Sider skal trykkes foran
Skrifterne / om min Forfatter-Virksomhed, / umiddelbart efter
Hoved- eller Smuds / Titelen«.
(Pap. X 5 B 151)
- 1.5
- Forarbejde til »Skrifterne om min Forfatter-Virksomhed«.
- 1.6
- Et dobbeltblad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 170 × 206 mm.
På bl. [1r] findes overskriften: »Til / 'Skrifterne om min Forfatter-
Virksomhed'«.
En del korrektioner.
(Pap. X 5 B 152)
- 1.6
- Forarbejde til »Skrifterne om min Forfatter-Virksomhed«.
- 1.7
- Et dobbeltblad i 4^o.
Bl. [1r] og [2r] er med blyant pagineret I og III. Bl. [1v] og [2v] er
upagineret. Bladene er beskrevet i hele sidens bredde.
Papir: gulligt koncept. Mål: 170 × 206 mm.
Bladene har været foldet på langs.
På s. I findes øverst sætteranvisningen: »NB. For Sætteren. Dette
trykkes strax efter Titelbladet 'Regnskabet' med / en egen Art
Skrift og paa halve Sider som ved Dedicationer / og Deslige.«.
Herunder er med blyant slettet: »Til / 'Skrifterne om min Forfatter-
Virksomhed'.«.
Mange korrektioner, herunder sletning med blyant af en længere
redaktionsbemærkning på s. I. På s. I findes også en indvisning
med rødkridt til en tilføjelse forneden på bl. [2v]. Resten af bl. [2v]
er ubeskrevet.
(Pap. X 5 B 148-150)
- 1.7
- Forarbejde til »Følgeblad. Et Ord om mig selv«.
- 1.8
- Sammenhæftning på 2 dobbeltblade, i alt 4 blade i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [1v] og to tredjedele af bl. [4v] er
ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × 207 mm. Rød hæftetråd.
Bladene er foldet på langs; den indre halvdel rummer teksten, den
ydre halvdel tilføjelser. Sammenhæftningen har desuden været
foldet på tværs.
På bl. [1r] findes alene påskriften: »**Følgeblad.**«, dobbelt
understreget. Bl. [2r] bærer overskriften: »Et Ord om mig selv.«.
Redigeringsbemærkningen »Ny Udgang« skrevet og indvist med
blyant findes på bl. [3r].
En del korrektioner, herunder flere overstregninger og
marginaltilføjelser. På bl. [2r] er en marginaltilføjelse slettet med
blyant, og på bl. [4r] er tre ord overstreget med blyant.
(Pap. X 5 B 153)
- 1.8
- Omslag til *Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed og*
»Regnskabet«.
- 1.9
- Omslag i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept, ribbet. Vandmærke: bikube omkranset af
blomsterranke; nedenunder navnet »C & I Honig«. Mål foldet: 256
× 205 mm.
Omslaget er foldet to gange på langs og to gange på tværs og
bærer spor af at have været foldet på tværs en tredje gang.
Omslaget rummer en bemærkning og bærer øverst påskriften:
»'Regnskabet' og de 'tre Noter' / tillige Regnskabets sidste

- Redaktion.«.
(Pap. X 5 B 159)
- 1.9
- 1.10 Omslag til *Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed og »Regnskabet«*.
Omslag i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept, ribbet. Vandmærke: bikube omkranset af blomsterranke; nedenunder navnet »C & I Honig«. Mål foldet: 210 × 125 mm.
Omslaget er foldet to gange på langs og to gange på tværs og bærer spor af at have været foldet på tværs en tredje gang.
Omslagets ordlyd indledes med oplysningen: »Blade, som bleve fratagne 'Regnskabet' og 'tre / Noter' eller løse Lapper med Hensyn til Udgivelsen.«.
(Pap. X 5 B 160)
- 1.10
- 1.11 Oversigt over placeringen af diverse kladder.
Et løst blad i 4^o. Et stykke af bladets øverste kant er afrevet; på versosiden findes bogstavrester efter afrivningen.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 167 × 204 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] er på langs ad siden skrevet: »Oplysninger angaaende hvor / Concepterne til enkelte / Smaaopsatser eller enkelte indlagte Passusser findes«. På bl. [1v] er siden tæt beskrevet og bærer øverst til højre dateringen »d. 2. Dec: 49.«.
Flere korrektioner på bl. [1v], herunder en længere tilføjelse på langs i marginen og nederst på siden. Desuden er et indvisningstegn slettet med blyant.
(Pap. X 5 B 161-163)
- 1.11
- 1.12 Omslag til materiale til »tvende Noter betræffende min Forfatter-Virksomhed«.
Omslag i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept, ribbet. Vandmærke: bikube omkranset af blomsterranke; nedenunder navnet »C & I Honig«. Mål foldet: 252 × 202 mm.
Omslaget er foldet to gange på langs og to gange på tværs og har været foldet på langs en tredje gang.
Omslaget bærer overskriften: »~~3~~ Noter. / 2 Noter.«.
En del korrektioner, herunder to større sletninger med blyant.
(Pap. X 5 B 164)
- 1.12
- 1.13 Forarbejde til »Efterskrift« til »Regnskabet«.
Et dobbeltblad i 4^o.
Bladene er pagineret 301-303 på rectosiderne.
Papir: blåligt koncept, groft. Mål foldet: 167 × 201 mm.
Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer teksten, en smal yderspalte tilføjelser. Bladene har været foldet endnu en gang på langs.
Øverst på bl. [1r] (s. 301) findes bemærkningen: »**NB** Denne Efterskrift er tildeels ell. væsentligen benyttet / til Efterskriften til 'Regnskabet' **og kan altså ikke / bruges begge Steder.** «.
Ordene »**og kan altså ikke / bruges begge Steder.** « er dobbelt understreget med blyant. Derpå følger overskriften: »*Efterskrift. til Læseren*«. Til højre herfor findes sætteranvisningen: »*For Sætteren / Sættes med den mindst mulige / Petit.*«. Nederst på bl. [2v] findes dateringen: »Kbhvn. i Foraaret 1849.« fulgt af signaturen »S. K.«.
Mange korrektioner, herunder flere længere tilføjelser i marginen.

Med blyant er slettet en linje på bl. [1r] (s. 301) og 1½ linje på bl. [2v], i marginen på bl. [2r] (s. 303) yderligere en længere marginaltilføjelse.
(Pap. X 5 B 168)

1.13

En redigeringsbemærkning om mottoet til »de tre Noter«.

1.14

Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [1v] er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × 208 mm.
Bladet har været foldet på langs.
Bladet har overskriften: »Til / tre Noter.«
(Pap. X 5 B 170)

1.14

En redigeringsbemærkning til »de tre Noter«.

1.15

En løs, uregelmæssigt afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × ? mm.
Lappen har overskriften: »I »Regnskabet« tre Noter«.
En del korrektioner, herunder tre linjer slettet med blyant.
(Pap. X 5 B 174)

1.15

En bemærkning til efterskriften til »de tre Noter«.

1.16

Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × 208 mm.
Øverst er skrevet: »ad 'tre Noter'« fulgt af de med blyant overstregede ord: »Bruges den oprindelige Efterskrift til de 'tre / Noter' til 'Regnskabet', da bliver en / lille Efterskrift til de 'tre Noter' saa / lydende:« og overskriften: »Efterskrift.«. Nederst til højre er med blyant tilføjet: »i 1849«.
En del korrektioner.
(Pap. X 5 B 184)

1.16

En redigeringsbemærkning til »de tre Noter«.

1.17

En løs, uregelmæssigt afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × ? mm.
Bl. [1r] har overskriften: »I / 'Tre Noter' '**Efterskriften**'«, dobbelt understreget.
(Pap. X 5 B 185)

1.17

En redigeringsbemærkning til »de tre Noter«.

1.18

En løs, uregelmæssigt afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: blåligt koncept, groft. Mål: ca. 156 × ? mm.
Lappen indeholder en bemærkning, der indledes med ordene: »Skulde den *allersidste* Redaktion af 'Regnskabet' gaae / ud i Forening med 'tre Noter' saa maatte i Efterskriften / til disse de Ord gaae ud:«, hvor »allersidste« er understreget med blyant.
Enkelte korrektioner.
(Pap. X 5 B 186)

1.18

(L-fort. + B-fort. 141, 147a-e, 265, 265b, 266b, 277, 284; KA, B pk. 47, læg 2[I]; Pap. X 5 B 141, 143, 147-153, 159-164, 168, 170, 174, 184-186)

1

Omslag, forarbejder, kladde m.m. til »Regnskabet«.

2

Forarbejde til »Regnskabet«.

2.1

3 løse dobbeltblade, i alt 6 blade i 4^o.
Bl. [3r] er pagineret 5, og bl. [5r] er pagineret 9. Bl. [1v] og [6v] er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × 207 mm.

Bladene er foldet på langs; den indre halvdel rummer teksten, den ydre halvdel tilføjelser.

Bl. [1r] bærer titlen: »Et Følgeblad.«, og bl. [2r] bærer overskriften: »**Regnskabet**« fulgt af stedsangivelsen og dateringen: »Kiøbh. d. 5^{te} Mai i April Martz 1849.« samt signaturen: »S. Kierkegaard.«.

Nederst på bl. [2r] er redigeringsbemærkningen »Ny Udgang« skrevet med blyant.

Mange korrektioner, især på bl. [4v]-[6r], der indeholder mange stærkt bearbejdede marginaltilføjelser, hvoraf flere er indvist med rødkridtsmærker. På bl. [5v]-[6r] findes desuden sletninger af længere passager i form af blyantsindramninger og -overstregninger.

(Pap. X 5 B 191-200)

2.1

Forarbejde til »Regnskabet«.

2.2

Et dobbeltblad i 4^o.

Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept. Mål: 170 × 207 mm.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer teksten, en smal yderspalte tilføjelser.

Bl. [1r] bærer titlen: »**Regnskabet**«, dobbelt understreget, fulgt af stedsangivelsen og dateringen: »Kiøbh. d. 49.« samt signaturen: »S. Kierkegaard.«. På bl. [2r] findes i marginen henvisningen »cfr Hoslagte«, som er indvist med dobbeltkors skrevet med rødkridt.

En del korrektioner, således to længere marginaltilføjelser på bl. [1v] og [2v], hvoraf den sidste er skrevet på langs i marginen.

(Pap. X 5 B 201-202)

2.2

Forarbejde til »Regnskabet«.

2.3

Et dobbeltblad i 4^o.

Ingen paginering.

Papir: blåligt koncept. Mål: 167 × 201 mm.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer teksten, en smal yderspalte tilføjelser. Bladene har desuden været foldet på tværs.

Bl. [1r] bærer titlen: »**Regnskabet**«, dobbelt understreget, fulgt af stedsangivelsen og dateringen: »Kiøbh. d. 49.« samt signaturen: »S. Kierkegaard.«. På bl. [2r] findes i marginen en med blæk slettet henvisning »cfr Hoslagte«, som er indvist i hovedspalten med et dobbeltkors skrevet med rødkridt.

Mange korrektioner, således flere længere marginaltilføjelser, hvoraf tre på bl. [1v] er slettet med blyantindramning og -overstregning. Sammesteds er en passage i hovedspalten slettet på lignende måde, ligesom indramninger og overstregninger af tekst med blyant findes på bl. [1r] og bl. [2v].

(Pap. X 5 B 203)

2.3

Forarbejde til »Regnskabet«.

2.4

En løs, afrevet lap i 4^o.

Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.

Papir: blåligt koncept. Mål: 167 × ? mm.

En enkelt korrektion.

(Pap. X 5 B 204)

2.4

Notat til »Efterskriften« i »Regnskabet«.

2.5

Et løst blad i 4^o.

Ingen paginering.

Papir: blåligt koncept. Mål: 167 × 200 mm.

Bladet har været foldet både på langs og på tværs.

Bl. [1r] bærer overskriften: »Til / Efterskriften i Regnskabet.«.

Enkelte korrektioner.

- (Pap. X 5 B 205)
- 2.5
- 2.6 Anmærkning til »Regnskabet«.
En løs, uregelmæssigt afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: blåligt koncept. Mål: 166 x ? mm.
Lappen indeholder en »Anmærkning.« med dateringen »i Oct. 49.«. Øverst til højre findes et dobbeltkors skrevet med rødkridt, hvorover ses bogstavrester efter afrivningen.
(Pap. X 5 B 206)
- 2.6
- 2.7 Omslag til »Regnskabet«.*
Et dobbeltblad i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [1v]-[2v] er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 166 x 204 mm.
Dobbeltbladet har været foldet til omslag, to gange på langs og to gange på tværs.
Bl. [1r] bærer den med blyant skrevne titel: »Om min Forfatter-Virk-/somhed. / 'Regnskabet'«.
- 2.7
- 2.8 Kladde til »Regnskabet« med titelblad, motto og en ubenyttet dedikation til *Om min Forfatter-Virksomhed*.
2 løse blade + 1 sammenhæftning på 4 dobbeltblade, i alt 10 blade i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [5v] er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 175 x 228 mm. Rød hæftetråd.
Bladene er foldet på langs; den indre halvdel rummer teksten, den ydre halvdel tilføjelser.
Bl. [1r] bærer titlen: »Regnskabet.«, og bl. [1v] indeholder dedikationen: »En Ubenævnt, / hvis Navn engang vil nævnes / helliges / (disse Blade)« skrevet med fremmed hånd (formentlig Henrik Lunds). Bl. [2r] indeholder titelblad med ordlyden: »Om min Forfatter-Virksomhed. / Af / S. Kierkegaard. / Kiøbenhavn 1850.« og med sætteranvisningen: »Format som i 'philosophiske / Smuler', men mindre Typer og tættere; / Oplag 525; 30 Exemplarer paa Velin.« skrevet på skrå af siden. På bl. [1v] findes mottoet, skrevet i fremmed hånd (formentlig Henrik Lunds). På bl. [3r] findes i marginen sætteranvisningen: »For Sætteren Trykkes paa halve / Sider.«. På bl. [6r] findes overskriften: »**Regnskabet.**«, dobbelt understreget, fulgt af stedsangivelsen og dateringen: »Kiøbhvn i Marts 1849.«. I marginen herudfor ses signaturen: »S. Kierkegaard.«.
Mange korrektioner, herunder mange marginaltilføjelser; på bl. [7v] og [10r] findes to længere marginaltilføjelser skrevet med fremmed hånd (Henrik Lunds). Desuden sletninger i form af blyantoverstregninger. På bl. [9v] er et dobbeltkors skrevet med blyant, og på bl. [10r] er et indvisningstegn skrevet med rødkridt.
(Pap. X 5 B 207-210)
- 2.8
- 2.9 Udkast til »Efterskriften« i »Regnskabet«.
2 løse blade i 4^o.
Bladene er med blyant pagineret 15-17 på rectosiderne.
Papir: gulligt koncept. Mål: 175 x 228 mm.
Bladene er foldet på langs; den indre halvdel rummer teksten, den ydre halvdel tilføjelser. Bladene har desuden været foldet to gange på tværs.
Bl. [1r] bærer øverst påskriften: »Til / 'Regnskabet.'« fulgt af overskriften: »**Efterskrift.**«, dobbelt understreget. Fra midt på bl. [2r] og på hele bl. [2v] er teksten skrevet i hele sidens bredde. Nederst på bl. [2v] findes dateringen: »i Martz. 1849.«.
En del korrektioner, herunder overstregninger med blyant af

længere passager på bl. [1r] og bl. [2v].
(Pap. X 5 B 211-212)

2.9

Omslag til »Regnskabet«.

2.10

Omslag i 4^o.

Ingen paginering.

Papir: blåligt koncept, groft. Mål foldet: 238 × 200 mm.

Omslaget er foldet to gange på langs og to gange på tværs og har været foldet på langs en tredje gang.

På omslaget er skrevet: »'Regnskabet' / Concept. / Concept til 'en allersidste / Redaktion af Regnskabet', til hvilket / ogsaa de fleste af de løse Lapper, som / her ligge, hører, findes i Pulten, / [tilføjet:] men nu i denne Piedestal.«.

(Pap. X 5 B 213)

2.10

Forarbejde til »Regnskabet«.

2.11 En sammenhæftning på 3 dobbeltblade, hvoraf bl. [1] på nær en smal rest er frarevet, i alt 5 blade i 4^o.

Bladene er med blyant pagineret 1-10.

Papir: gulligt koncept. Mål: 168 × 207 mm. Rød hæftetråd. På bl. [2] er marginalsalten fraklippet.

Bladene er foldet på langs; den indre halvdel rummer teksten, den ydre halvdel tilføjelser. Bladene har desuden været foldet på tværs.

På s. 1 findes overskriften og den med blyant slettede

deloverskrift: »Regnskabet / ~~for~~ / ~~Forfatter~~ Virksomheden.«. fulgt af stedsangivelsen og dateringen: »Kjøbhvn. i Martz 1849.« samt signaturen: »S. Kierkegaard.«. I marginen på s. 2 og s. 9 findes

den med blyant skrevne og igen overstregede henvisning: »cfr Hoslagte«.

På s. 3 findes henvisningen: »cfr Hoslagte

Anmærkning«, der heviser til ms. 2.11.1, og i marginen på s. 8

findes henvisningen: »cfr hoslagte *Anmærk*« (henviser til ms.

2.15). I marginen på s. 10 findes den med blyant skrevne og igen overstregede redaktionsbemærkning: »Ny Pagina«. Endvidere

findes indvisningstegn skrevet med blyant og rødkridt på s. 2, 3, 5 og 7-10.

Mange korrektioner, herunder flere overstregninger med blyant af længere passager på s. 3, 4, 9 og 10. Længere marginaltilføjelser findes på s. 8-10.

(Pap. X 5 B 214-215)

Indlagt løs, fraklippet marginalsalte:

Forarbejde til »Regnskabet«.

2.11.1 Løs lap i form af en fraklippet marginalsalte i 4^o.

Papir: gulligt koncept. Mål: ca. 81 × 207 mm.

Lappen er med blyant pagineret 3-4. Øverst på lappen ses et indklip i papiret ca. i halvdelen af lappens bredde.

Lappen er øverst på s. 3 indvist med et dobbeltkors, skrevet med blyant. På s. 4 findes endnu et dobbeltkors

med blyant og henvisningen: »cfr Hoslagte« (se ms. 2.13).

Mange korrektioner, herunder ti overstregede linjer på s. 4.

(Pap. X 5 B 217)

2.11.1

(Pap. X 5 B 214-215 + 217)

2.11

Tilføjelse til »Regnskabet«.

2.12

En løs, afrevet lap i 4^o.

Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept. Mål: 166 × ? mm.

På bl. [1r] findes øverst et med blyant skrevet dobbeltkors, fulgt af henvisningen: »Til 'Regnskabet' p. 3.« (henviser til ms. 2.11).

- En del korrektioner, herunder fire linjer slettet med blyant.
(Pap. X 5 B 218)
- 2.12
- Anmærkning til »Regnskabet«.
- 2.13 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 171 × 206 mm.
På bl. [1r] findes øverst en med blyant skrevet henvisning: »ad pag. 4. 'Regnskabet'«. fulgt af et dobbeltkors (henviser til ms. 2.11). Herefter er med blyant slettet sætteranvisningen: »For Sætteren Med den allermindst mulige Petit.«. Nederst på siden findes dateringen: »i Oct. 49.«.
Mange korrektioner, herunder to tredjedele af teksten slettet med blyantoverstregning.
(Pap. X 5 B 219)
- 2.13
- Anmærkning til »Regnskabet«.
- 2.14 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 168 × 204 mm.
På bl. [1r] findes øverst overskriften: »Til / 'Regnskabet'« og en med blyant skrevet henvisning: »ad pag. 4 Fortsættelse af / Anmærkningen.« (henviser til ms. 2.13). Nederst på siden findes den med blyant skrevne datering: »i Oct 49«.
Flere korrektioner, herunder to linjer slettet med blyantoverstregning.
(Pap. X 5 B 220)
- 2.14
- Anmærkninger til »Regnskabet«.
- 2.15 En løs, afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 174 × ? mm.
På bl. [1r] findes øverst et med rødkridt skrevet indvisningstegn, fulgt af ordene: »ad pag. 9 / til Anmærkningen.«. På bl. [1v] ses øverst ligeledes et med rødkridt skrevet indvisningstegn, fulgt af ordene: »Til / 'Regnskabet' p. 8.« (henviser til ms. 2.11).
Skriveretningen på bl. [1v] er modsat af den på bl. [1r].
En del korrektioner, herunder en længere sletning med blyant og en længere tilføjelse, begge på bl. [1v].
(Pap. X 5 B 216 + 221)
- 2.15
- Forarbejde til »Efterskrift« til »Regnskabet«.
- 2.16 Et løst blad + et dobbeltblad, i alt 3 blade i 4^o.
Bladene er med blyant pagineret 11-15. Bl. [3v] er upagineret og ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 171 × 207 mm.
På s. 11 findes øverst et med blyant slettet »NB«, fulgt af den ligeledes med blyant slettede bemærkning: »Dette er omtrent den / samme Efterskrift, som oprindelig er / skrevet til de 'tre Noter', og kan altsaa / ikke bruges begge Steder.«. Herefter følger overskriften: »Efterskrift.«. På s. 15 findes dateringen: »i Martz 1849.«.
En del korrektioner, herunder længere sletninger med blyant på s. 11 og 13 samt en længere tilføjelse på s. 14, skrevet på langs ad siden. På s. 15 er nederst en bemærkning forsynet med et med blyant skrevet »NB«.
(Pap. X 5 B 222-223)
- 2.16
- Bemærkning om »Regnskabet«.
- 2.17 Et løst blad i 4^o. Bladet er oprindelig et dobbeltblad og har en lille beskrevet rest af det andet blad nederst på versosiden.

- Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 170 × 207 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] findes overskriften: »Til / 'Regnskabet'.« fulgt af bemærkningen: »Skulde det udgives nu kunde det gøres saaledes.«.
Mange korrektioner, herunder længere tilføjelser på bl. [1r], hvoraf en er skrevet på langs ad papiret, indvist og slettet igen med blyant. På bl. [1v] findes en passage indrammet af blyantparenteser og forsynet med et spørgsmålstegn, ligeledes med blyant. På bl. [1v] findes endvidere indvisningstegn skrevet med blyant og rødkridt. Nederst på bl. [1v] fortsætter teksten ud på den lille rest fra det oprindeligt sammenhørende andet blad.
(Pap. X 5 B 224-227)
- 2.17
- Tilføjelse til »Regnskabet«.
2.18 Et løst, afrevet blad i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [1v] er kun en tredjedel beskrevet.
Papir: blåligt koncept. Mål: 169 × 208 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] findes overskriften: »Til / 'Regnskabet'«.
En del korrektioner.
(Pap. X 5 B 228)
- 2.18
- Tilføjelse til »Regnskabet«.
2.19 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 170 × 207 mm.
Bladet har været foldet på langs.
På bl. [1r] findes den med blyant overstregede overskrift: »Til / 'Regnskabet' kan saa Efterskriften til de / 'tre Noter' benyttes.«, fulgt af den med blyant skrevne og med dobbeltkors forsynede henvisning: »ad 'Regnskabet' pag. 2.« (jf. ms. 2.11), hvor »'Regnskabet'« er skrevet med blæk og tilføjlet over linjen.
Mange korrektioner, herunder 13 linjer slettet med blyant.
(Pap. X 5 B 229)
- 2.19
- Notat om ms. 2.11.1.
2.20 En løs, afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × ? mm.
På bl. [1r] en henvisning til placeringen af ms. 2.11.1.
(Pap. X 5 B 230)
- 2.20
- Tilføjelse til »Regnskabet«.
2.21 En løs, uregelmæssigt afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering.
Lappen har været foldet på langs.
Papir: gulligt koncept. Mål: 168 × ? mm.
På bl. [1r] findes øverst bemærkningen: »Til 'Regnskabet' / I Anmærkningen om den nye Pseudonym (Anti-Cl.) / tilføies:«.
En del korrektioner.
(Pap. X 5 B 231)
- 2.21
- Tilføjelse til »Regnskabet«.
2.22 En løs lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: blåligt velin. Mål: 175 × ? mm.
På bl. [1r] findes øverst bemærkningen: »Til 'Regnskabet' / Til den Anmærkning om den senere Pseudonym og / H: H: tilføies:«.
En del korrektioner.

- 2.22 (Pap. X 5 B 232)
- 2.23 Tilføjelse til »Regnskabet«.
En løs lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: blåligt velin. Mål: 175 × ? mm.
På bl. [1r] findes øverst bemærkningen: »Til 'Regnskabet' / Til den Anmærkning om den senere Pseudonym og / H: H: tilføies:«.
En del korrektioner.
(Pap. X 5 B 233)
- 2.23 Tilføjelse til »Regnskabet«.
- 2.24 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [1v] er ubeskrevet.
Papir: blåligt velin. Mål: 174 × 230 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] findes øverst bemærkningen: »I 'Regnskabet' (ligegyldigt hvilken af Redaktionerne der bruges) tilføies til det Sted, at Bevægelsen er / fra Publikum til den Enkelte.«, hvor »(ligegyldigt hvilken af Redaktionerne der bruges)« er tilføjet over linjen.
En del korrektioner.
(Pap. X 5 B 234)
- 2.24 Tilføjelse til »Regnskabet«.
- 2.25 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [1v] er ubeskrevet.
Papir: blåligt velin. Mål: 174 × 228 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] findes øverst bemærkningen: »I 'Regnskabet' (ligegyldigt hvilken af Redaktionerne der bruges) tilføies til det Sted, at Bevægelsen / er fra Publikum til den Enkelte ell. lige i Begyndelsen af / den Passus, hvor der tales om at der begyndtes maieutisk med Publikum.«, hvor »(ligegyldigt hvilken af Redaktionerne der bruges)« er tilføjet over linjen.
En del korrektioner.
(Pap. X 5 B 235)
- 2.25 Tilføjelse til »Regnskabet«.
- 2.26 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 165 × 196 mm.
Bladet har været foldet både på langs og på tværs.
På bl. [1r] findes øverst bemærkningen: »Til 'Regnskabet' / Til den Anmærkning om den senere Pseudonym og H: H: / tilføies:«.
Få korrektioner.
(Pap. X 5 B 236-238)
- 2.26 Tilføjelse til »Regnskabet«.
- 2.27 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: blåligt velin. Mål: 175 × 228 mm.
Bladet har været foldet to gange på tværs.
På bl. [1r] findes øverst bemærkningen: »Til det Sted i Regnskabet at jeg gjorde Alt / for at ryste Publikum af«.
Mange korrektioner, herunder to længere marginaltilføjelser på langs, hvoraf den ene er slettet med blyant. Desuden er en bemærkning på fire linjer slettet med blyant.
(Pap. X 5 B 239-241)
- 2.27

- 2.28 Tilføjelse til »Regnskabet«.
Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: blåligt velin. Mål: 175 × 228 mm.
Bladet har været foldet flere gange både på langs og på tværs.
På bl. [1r] findes øverst bemærkningen: »Er indført i Reenskriften.«.
En del korrektioner, herunder blyantparenteser om to passager.
(Pap. X 5 B 242)
- 2.28
- 2.29 Redigeringsbemærkning til »Regnskabet«.
En løs, afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 167 × ? mm.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »'Regnskabet.'«.
(Pap. X 5 B 243)
- 2.29
- 2.30 Tilføjelse til »Regnskabet«.
Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: blåligt velin. Mål: 175 × 230 mm.
Bladet har været foldet flere gange både på langs og på tværs.
På bl. [1r] findes øverst bemærkningen: »Er indført i Reenskriften.«.
En del korrektioner.
(Pap. X 5 B 244)
- 2.30
- 2.31 Tilføjelse til »Regnskabet«.
Et løst, uregelmæssigt afrevet blad i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: ? × 200 mm.
Bladet har været foldet flere gange både på langs og på tværs.
På bl. [1r] er øverst skrevet et dobbeltkors og overskriften: »Til Regnskabet.«.
En del korrektioner, herunder en længere tilføjelse øverst på bladet.
(Pap. X 5 B 245)
- 2.31
- 2.32 Tilføjelse til »Regnskabet«.
En løs, afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 167 × ? mm.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »Til Regnskabet.«.
(Pap. X 5 B 246)
- 2.32
- 2.33 Tilføjelse til »Regnskabet«.
Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 170 × 208 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »I / 'Regnskabet' tilføies saa (hvis det nu skal udgives / og alene) ved Slutningen af Det om den Enkelte / i *Texten*, men ikke ny Udgang.«.
Få korrektioner.
(Pap. X 5 B 247)
- 2.33
- 2.34 Tilføjelse til »Regnskabet«.
Et løst, uregelmæssigt afrevet blad i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.

- Papir: gulligt koncept. Mål: 170 × 208 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »I / 'Regnskabet' *tilføies* saa (hvis det nu skal ud-/gives og alene) ved Slutningen af Det om den / Enkelte i *Texten*, men ikke ny Udgang.«.
(Pap. X 5 B 248)
- 2.34
- Anmærkning til »'En Note' betræffende mit Forfatterskab«.
2.35 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 168 × 208 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »Til p. 9 i en 'Note' betræffende / mit Forf.«.
En del korrektioner.
(Pap. X 5 B 249)
- 2.35
- Forarbejde til et muligt »Post Scriptum«.
2.36 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 168 × 208 mm.
Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer teksten, en smal yderspalte tilføjelser. Bladene har desuden været foldet endnu en gang på langs.
På bl. [1r] er øverst overstreget med blyant: »NB. Dette kunde maaskee blive et Post Scriptum, som begyndte en Pagina for sig, altsaa / pag. 11, og som blev at sætte med en mindre Skrift.« fulgt af den med blyant skrevne henvisning: »ad pag. 9«. Øverst i marginen på bl. [1r] findes sætteranvisningen: »For Sætteren / med den allermindst / mulige Petit.«.
Mange korrektioner, herunder flere sletninger og parenteser med blyant.
(Pap. X 5 B 250)
- 2.36
- Tilføjelse til »Efterskriften« i »Regnskabet«.
2.37 En løs lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × ? mm.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »Til Regnskabet.«.
(Pap. X 5 B 251)
- 2.37
- Redigeringsbemærkning til »Efterskriften« i »Regnskabet«.
2.38 En løs, uregelmæssigt afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Lappen har været foldet på tværs.
Papir: gulligt koncept. Mål: 170 × ? mm.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »Til 'Regnskabet'«.
(Pap. X 5 B 252)
- 2.38
- Tilføjelse til »Efterskriften« i »Regnskabet«.
2.39 En løs, uregelmæssigt afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 170 × ? mm.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »'Regnskabet'«.
(Pap. X 5 B 253)
- 2.39
- Tilføjelse til »Efterskriften« i »Regnskabet«.
2.40 En løs, uregelmæssigt afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × ? mm.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »'Regnskabet'«.

- 2.40 (Pap. X 5 B 254)
- 2.41 Tilføjelse til »Efterskriften« i »Regnskabet«.
Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: blåligt velin. Mål: 174 × 230 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »Til 'Regnskabet' / Efterskriften p. 15.«.
Enkelte korrektioner, herunder en længere tilføjelse skrevet på langs ad siden på bl. [1r].
(Pap. X 5 B 255)
- 2.41
- 2.42 Tilføjelse til »Efterskriften« i »Regnskabet«.
Et løst, afrevet blad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: blåligt velin. Mål: 174 × 229 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »Til det paa halve Sider først i Regnskabet / kunde maaskee hellere tilføies Efterskriften til Regnskabet p. 15.«.
Mange korrektioner, herunder flere tilføjelser skrevet på langs ad siden på bl. [1r] og et enkelt indvisningstegn skrevet med blyant.
(Pap. X 5 B 256)
- 2.42
- 2.43 Oversigt over forandringer i »Regnskabet« under forudsætning af, at »Efterskriften« ikke benyttes.
Et løst, afrevet blad i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [1v] er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 168 × 208 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] er øverst til højre skrevet: »Forandringer under den Forud-/sætning at 'Efterskriften' ikke benyttes.« fulgt af ordene: »I 'Regnskabet'«.
En del korrektioner, herunder en tilføjelse skrevet på langs ad siden og en sletning med blyant af seks linjer.
(Pap. X 5 B 257)
- 2.43
- 2.44 Tilføjelse til »Regnskabet«.
En løs, afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 168 × ? mm.
Lappen har været foldet på tværs.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »Til / det Sted i 'Regnskabet'«.
Få korrektioner.
(Pap. X 5 B 258)
- 2.44
- 2.45 Bemærkning om titelblad, deltitelblad og motto til *Om min Forfatter-Virksomhed*.
Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [1v] er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × 208 mm.
Bladet har været foldet på langs.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »'Regnskabet'«.
(Pap. X 5 B 259)
- 2.45
- 2.46 Udkast til titelblad og deltitelblad til *Om min Forfatter-Virksomhed*.
Et dobbeltblad i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [1v] og [2v] er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 171 × 207 mm.
På bl. [1r] er skrevet: »Om min Forfatter-Virksomhed«, som er

- rettet fra »Følgeblad / betræffende min Forfatter-Virksomhed«. Herefter er skrevet: »af / S. Kierkegaard. / Kiøbenhavn 1850.«. På bl. [2r] står deltitlen: »Regnskabet.«. En enkelt korrektion.
(Pap. X 5 B 260)
- 2.46
- 2.47 Bemærkning vedr. en dedikation til »Regnskabet«.
Et løst, afrevet blad i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [1v] er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × 208 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »Til / 'Regnskabet.'«.
(Pap. X 5 B 261)
- 2.47
- 2.48 Bemærkning vedr. andre redaktioner af dedikationen til »Regnskabet«.
Et løst, afrevet blad i 4^o.
Ingen paginering. Bl. [1v] er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × 207 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »Til / 'Regnskabet.' / Andre Redaktioner af Dedicationen, / men som ikke kunne bruges.«.
Få korrektioner.
(Pap. X 5 B 262)
- 2.48
- 2.49 Diverse redigeringsbemærkninger til »Regnskabet«.
Et dobbeltblad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: blåligt velin. Mål: 174 × 229 mm.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »En sidste Form af 'Regnskabet'«. På bl. [1v] findes en passage omgivet af dobbelte skillestreger og med sætteranvisningen: »For Sætteren. Med en / større Skrift.«.
På bl. [2r] findes overskriften: »Efterskrift« fulgt af anvisningen: »bliver heel at trykke med Petit.«. På bl. [2v] står på langs skrevet: »En sidste Redaktion af 'Regn-/skabet' i Concept.«. Derudover er siden ubeskrevet.
Mange korrektioner, herunder flere tilføjelser og overstregninger.
På bl. [1v] og [2r] findes et »NB« skrevet med blyant og understreget med »T«, også med blyant.
(Pap. X 5 B 265-269)*
- 2.49
- 2.50 Diverse anmærkninger til »Regnskabet«.
Et løst, afrevet blad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × 208 mm.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »Dette lægges ved den Concept af 'sidste / Redaktion' af Regnskabet, som ligger / i Pulten« fulgt af overskriften: »Anmærkninger til Regnskabet.«.
En del korrektioner.
(Pap. X 5 B 270)
- 2.50
- 2 (L-fort. + B-fort. 147a, 147c, 266, 266a-b, 274, 285, 319, 333; KA, B pk. 47, læg 2[I] og læg 2[II]; Pap. X 5 B 191-262 + 265-270)
- 3 Forarbejder m.m. til »Et Følgeblad«.
- 3.1 Bemærkning om følgeblade til *Om min Forfatter-Virksomhed*.
En løs, afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: ? × 207 mm.
På bl. [1r] er øverst skrevet: »Til 'Om min Forfatter-Virksomhed'«. En enkelt korrektion.

- 3.1 (Pap. X 5 B 271)
- 3.2 Udkast til overskrift til »Et Følgeblad«.
Et løst, uregelmæssigt afrevet blad i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × 208 mm.
På bl. [1r] er i nederste venstre hjørne skrevet: »Min Position som
religieus For-/fatter i 'Christenhed' og min / Taktik. / Concept. / i
November 1850.«.
En enkelt korrektion.
(Pap. X 5 B 272)
- 3.2 Tilføjelse til »Et Følgeblad«.
- 3.3 En løs, uregelmæssigt afrevet lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: ? × 207 mm.
På bl. [1r] er øverst med rødkridt skrevet et »**NB**« fulgt af: »Til /
'Min Position som rel. Forf. og min / Taktik' saa vel i Reenskrift som
i Concept«.
En del korrektioner.
(Pap. X 5 B 274)
- 3.3 Forarbejde til »Et Følgeblad«.
- 3.4 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × 207 mm.
På bl. [1r] findes øverst overskriften: »*Et Følgeblad af /Udgiveren /*
Min Position som religieus Forf. / 'Christenheden' og min Taktik«,
hvor »af /Udgiveren« er slettet med blyant. På bl. [1r] findes
stedsangivelsen og dateringen: »Kbhvn i Novbr. 1850.«.
Mange korrektioner, herunder blyantsletninger og adskillige
tilføjelser både på langs og på hovedet i forhold til
skriveretningen. På bl. [1v] er endvidere skrevet flere
indvisningstegn med rødkridt, herunder to ud for henvisningen:
»cfr. Hoslagte«.
(Pap. X 5 B 273 + 275)
- 3.4 Forarbejde til »Et Følgeblad«.
- 3.5 Et løst, afrevet blad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 169 × 207 mm.
Mange korrektioner, herunder tilføjelser på langs ad bl. [1r]. På bl.
[1r] findes øverst et dobbeltkors skrevet med rødkridt, der
henviser til ms. 3.4. På bl. [1r] ses endvidere
redigeringsbemærkningen »Ny Udgang« indvist med et
blyantdobbeltkors. På bl. [1v] ses nederst et indvisningstegn
skrevet med rødkridt ud for henvisningen »cfr Hoslagte.«.
(Pap. X 5 B 276)
- 3.5 Forarbejde til »Et Følgeblad«.
- 3.6 Et dobbeltblad i 4^o. Af bl. [2] mangler ca. halvdelen, der er
uregelmæssigt afrevet på tværs.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 170 × 207 mm.
Mange korrektioner, herunder tilføjelser på langs ad bl. [1r], [1v]
og [2v]. På bl. [1r] findes øverst et indvisningstegn skrevet med
rødkridt, der henviser til ms. 3.5. På bl. [1v]-[2v] er lange passager
slettet med blyant; blyantkorrektioner ses også på bl. [1r].
(Pap. X 5 B 277)
- 3.6

- 3.7 Redigeringsbemærkning til »Et Følgeblad«.
En løs lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 166 x ? mm.
Lappen bærer spor efter at have været foldet på langs.
På bl. [1r] står øverst skrevet: »I min Position og min Taktik'«.
(Pap. X 5 B 278-279)
- 3.7 Redigeringsbemærkninger til »Et Følgeblad«.
- 3.8 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 166 x 205 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] indledes øverst med ordene: »Til det Sted i 'min Position og min Taktik'«.
Enkelte korrektioner.
(Pap. X 5 B 280-285)
- 3.8 Redigeringsbemærkning til »Et Følgeblad«.
- 3.9 En løs lap i 4^o.
Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.
Papir: gulligt koncept. Mål: 167 x ? mm.
Lappen har været foldet på langs.
På bl. [1r] indledes øverst med ordene: »I 'min Position som rel. Forf. og min Taktik'«.«.
Få korrektioner.
(Pap. X 5 B 286)
- 3.9 Redigeringsbemærkning til »Et Følgeblad«.
- 3.10 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 166 x 205 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] indledes øverst med ordene: »I 'min Position og min Taktik'«.
En del korrektioner, herunder en sletning af en linje med blyant på bl. [1v].
(Pap. X 5 B 287)
- 3.10 Udkast til en ny slutning til »Et Følgeblad«.
- 3.11 Et løst blad i 4^o.
Ingen paginering.
Papir: gulligt koncept. Mål: 168 x 202 mm.
Bladet har været foldet på tværs.
På bl. [1r] indledes øverst med ordene: »Skulde / 'Min Position som religious Forf. i 'Xsthed' og min Taktik' / udgives særskilt, kunde maaskee følgende *Slut-/ning* tilføies«, og på langs ad den nederste halvdel af bl. [1v] står skrevet: »Min Position som religious Forf. / i 'Xstenhed' og min Taktik. / Concept.«.
Enkelte korrektioner.
(Pap. X 5 B 288)
- 3.11
- 3 (L-fort. + B-fort. 242, 268; KA, pk. 47, læg 2[II]; Pap. X 5 B 271-288)
- 4 Bearbejdet renskrift, der har fungeret som trykmanuskript til *FV*, fordelt på 1 sammenhæftning, 2 løse dobbeltblade, 2 løse blade og 1 løs lap, i alt 15 blade og 1 løs lap. Manuskriptet er stærkt bearbejdet, men stedvise aftryk af fingre og afsmitning fra sats viser, at det har fungeret som trykmanuskript.

- 4.1 Bearbejdet renskrift, der har fungeret som trykmanuskript til titelblad (SKS 13, 7), motto (SKS 13, 8) og »Regnskabet« (SKS 13, 9-19).
1 sammenhæftning på 5 dobbeltblade, hvoraf det sidste blad på nær en smal rest er fraklipet, i alt 9 blade i 4^o.
Bladene er fra bl. [3] pagineret 1-13 på rectosiderne. Bl. [1]-[2] er upagineret.
Papir: gulligt velin. Mål: 176 × 229 mm. Hæftetråd af rød silke.
Bladene er foldet på langs; den indre halvdel rummer teksten, den ydre halvdel tilføjelser. Bl. [2v] er ubeskrevet.
Følgende påskrifter findes på sammenhæftningens forside (bl. [1r]): øverst titlen »Om min Forfatter-Virksomhed.«; nedenunder midt på siden følger forfatterangivelsen »Af. / S. Kierkegaard.«; derunder stedsangivelsen og dateringen »Kiøbenhavn 1850.«. I øverste højre hjørne er med blyant overstreget ordene: »*Allersidste Redaktion.*«. Midt på bl. [1v] står mottoet. Midt på bl. [2r] står: »Regnskabet«, hvorunder til højre findes de med blyant overstregede ord: »Om for Lilien, naar Øieblikket er / der at den skal til at springe ud, / Alt synes saa uheldigt som muligt - / den lydige Lilie forstaaer eenfoldigt / kun Eet: at nu er det Øieblikket. / S. K.«. Teksten indledes på bl. [3r] (s. 1) med den dobbelt understregede overskrift »**Regnskabet.**« fulgt af stedangivelsen og dateringen »Kbhvn i Martz 1849.« samt den med blyant overstregede signatur i marginen: »S. Kierkegaard.«. På bl. [9r] (s. 13) findes øverst til højre i marginen ud for den overstregede dobbeltunderstregede overskrift »**Efterskrift.**« sætteranvisningen: »For Sætteren. Med en større / Skrift.« På bl. [9v] ses den slettede overskrift: »*Anmærkning.*«. Mange korrektioner, herunder mange marginaltilføjelser og flere passager slettet med blyantkryds.
(Pap. X 5 B 289)

4.1

- 4.2 Bearbejdet renskrift, der har fungeret som trykmanuskript til »Et Følgeblad« (SKS 13, 21-27).
2 løse dobbeltblade og 2 løse blade, i alt 6 blade i 4^o.
Bl. [1r] er med rødkridt pagineret 1 (rettet fra 278, skrevet med blyant), bl. [1v] er pagineret 4 (rettet fra hhv. 1 og 281, skrevet med blyant, og 3, skrevet med rødkridt), bl. [2r] er pagineret 2 (rettet fra hhv. 2 og 279, skrevet med blyant), og bl. [2v] er pagineret 3 (rettet fra hhv. 3 og 280, skrevet med blyant). Fra bl. [3r] er bladene pagineret 5-12 med rødkridt.
Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 168 × 208 mm.
Bl. [4]-[5] er foldet på langs; en bred indre spalte rummer teksten, en smal ydre spalte tilføjelser. Resten af bladene er beskrevet i hele sidens bredde.
På bl. [1r] (s. 1) findes deltitlen: »Et Følgeblad« fulgt af de med blyant overstregede ord: »af / Udgiveren.«. På langs ad siden er nederst til højre med blyant overstreget ordene: »Min Position som religious Forf. i / 'Christenhed' og min Taktik / Et Følgeblad til 'Indøvelse i Chri-/stendom' af Udgiveren. / Concept og Reenskrift. / i Novbr. 1850.«. På bl. [2r] (s. 2) findes overskriften: »Min Position som religious Forfatter i 'Christenhed', / og min Taktik«. På samme side findes deloverskriften: »1 / Min Position.« fulgt af stedangivelsen og dateringen: »Kbhvn. i Nov. 1850.«. På bl. [2v] (s. 3) findes deloverskriften: »2 / Min Taktik.«. Teksten til dette afsnit løber fra bl. [2v] til bl. [1v] (s. 4), hvor der nederst med blyant er udstreget signaturen: »Udgiveren S. Kierkegaard.«. Mange korrektioner, herunder adskillige tilføjelser i marginen, samt over og under teksten. Mange sletninger, herunder linjer og passager overstreget med blyant, navnlig på bl. [4]-[5] (s. 7-10). På bl. [5r] (s. 9) findes med blyant redigeringsbemærkningen: »Ny Udgang«. Samme bemærkning ses skrevet med blæk på bl. [3r] (s. 5). Flere indvisningstegn er skrevet med rødkridt, således nederst på bl. [3v] (s. 6), hvor der henvises til øverst bl. [4r] (s. 7)

ud for ordene: »cfr Hoslagte«.

(Pap. X 5 B 290-291)

Hertil hører følgende:

Tilføjelse til »Et Følgeblad« (SKS 13, 25,31-33).

4.2.1 En uregelmæssigt afrevet lap i 4^o.

Ingen paginering. Versosiden er ubeskrevet.

Papir: gulligt koncept, groft. Mål: ca. 108 × 145 mm.

(Pap. X 5 B 292)

4.2.1

(KA, B pk. 47, læg 3; Pap. X 5 B 290-292)

4.2

(KA, B pk. 47, læg 3; Pap. X 5 B 289-292)

4

Førstekorrektur til FV.

5

8^o. [1]⁸ 2². 10 blade. Paginering [1-5], 6-14, [15-17], 18-20.

Arkfordeling, format, arksignaturer og paginering som førstetrykket.

Papir: groft korrekturpapir, uregelmæssigt afskåret med forskellige mål mellem 127 × 203 mm for de mindste blade og 136 × 211 mm for de største.

Enkelte korrektioner i Israel Levins hånd og mange i SKs hånd. Levins korrekturrettelser gælder især interpunktion, ortografi og ubedring af indlysende sætterfejl. Af SKs korrektioner består de væsentligste i tilføjelser til teksten og typografiske anvisninger til sætteren.

(KA, B pk. 47, læg 4; Pap. X 5 B 293)

5

3. Tilblivelseshistorie

FV udkom som nævnt den 6. aug. 1851, samme dag som *To Taler ved Altergangen om Fredagen*. Bogen indeholder dateringer, der afspejler skriftets tilblivelsesperiode: »Regnskabet« er dateret »Kbhavn i Marts 1849« (SKS 13, 11,2), og den første fodnote i »Regnskabet« er dateret »I October 1849« (SKS 13, 12,36). Endvidere er afsnittet »*Min Position*« i »Et Følgeblad« dateret »Kbhavn i Nov. 1850« (SKS 13, 23,5).

Skrifterne om forfattervirksomheden

I journaloptegnelsen NB11:35 fra maj 1849 omtaler SK »alle de ligefremme Meddelelser betræffende min Forf: Virksomhed, der ligge færdige«. – Det drejer sig om følgende:

–*Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed*;

–»Tre 'Noter' betræffende min Forfatter-Virksomhed«;*

–»Een Note betræffende min Forfatter-Virksomhed«, der blev til »Regnskabet« i FV;

–»Det Hele med eet Ord«.*

I året, der var gået forud, dvs. siden udgivelsen af *Christelige Taler* den 25. april 1848, havde SK bl.a. skrevet størstedelen af manuskripterne til *Sygdommen til Døden*, **Indøvelse i Christendom* * og *Lilien paa Marken og Fuglen under Himlen* * samt tilrettelagt »En Cyclus ethisk-religieuse Afhandlinger«. * I samme periode udgav han føljetonen »Krisen og en Krise i en Skuespillerindes Liv« i dagbladet *Fædrelandet* (juli 1848) og *Tvende ethisk-religieuse Smaa-Afhandlinger* (maj 1849). * Med til produktionen hører desuden den

udgivne artikel »Hr. Phister som Captain Scipio« (dec. 1848)^{*} og »Den bevæbnede Neutralitet« (1848). Sidstnævnte var på et tidspunkt tænkt som et tillæg til *Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed* og fik ved den lejlighed undertitlen »Min Position som christelig Forfatter i Christenheden«. Skriftet, oprindeligt tænkt som et tidsskrift, blev henlagt, men undertitlen genfindes næsten ordret i »Et Følgeblad« til *FV* (SKS 13, 23,1-2).^{*}

I slutningen af nov. 1848 udkastede SK ideen til et samlebind af skrifter, der skulle bestå af *Sygdommen til Døden*, de to første afdelinger af *Indøvelse i Christendom* og »Den bevæbnede Neutralitet eller min Position som christelig Forfatter i Christenheden«. Disse skulle udgives i ét bind under titlen »Fuldendelsens samtlige Værker«.^{*} I løbet af 1849 reviderede han planen, så samlingen nu skulle bestå af tre separate bind under titlen »Fuldendelsens samtlige Skrifter, Frugten af Aaret 1848« med følgende indhold: Bd. 1: *Sygdommen til Døden*. Bd. 2: *Indøvelse i Christendom* (alle tre afdelinger) og »Den bevæbnede Neutralitet eller min Position som christelig Forfatter i Christenheden«; og endelig bd. 3: de i NB11:35 omtalte 'ligeefremme meddelelser' om forfattervirksomheden. Planen blev opgivet efter beslutningen om at udgive *Sygdommen til Døden*,^{*} der udkom den 30. juli 1849.

FV fremstår som et selvstændigt skrift set i forhold til *Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed* (skrevet i 1848, udgivet af P.C. Kierkegaard i 1859), og det store manuskriptmateriale til *FV* afspejler ikke alene de ganske omfattende redigeringer, SK har foretaget i manuskripterne, men også de mange sammenhænge, skriftet er udsprunget af og er indgået i. På et omslag, ms. 1.2, ses ud over de nævnte et par konstellationer af skrifterne om forfatterskabet. Omslaget bærer overskriften »Om Forfatter-Virksomheden« og har til venstre en indholdsoversigt med flg. punkter:

- 1) Synspunktet for min Forf. Virksomhed
- 2) 3 Noter betræffende -
- 3) Regnskabet [*ændret fra:*] 1 Note -
- 4) et Følgeblad til Regnskabet [*ændret fra:*] denne ene Note
- 5) Det Hele med eet Ord.
- 6) et Par Lapper Papir med Hensyn til Udgaven af alle Manuscripter paa een Gang i eet Bind.

Til højre på omslaget er under bemærkningen »Hvad paa ingen / Maade maa udgives nu.« skrevet »**NB / Den fælleds Hovedtitel vil blive:** / *Om min Forfatter-Virksomhed / skrevet i 1848* (eller *Frugten af 1848*)« fulgt af indholdsangivelsen: »Indholdet bliver / de 5 Nummere / 1) Synspunktet 2) 3 Noter 3) Regnskabet 4) et Følgeblad 5) det Hele med eet Ord.« Herudfor er anført et motto med ordlyden (se illustration 2):

Motto: Om det for Lilien, naar Øieblikket er kommet, da den skal til at springe ud, seer ret saa uheldigt ud som muligt: den lydige Lilie forstaaer eenfoldigt kun Eet: at nu er det Øieblikket. cfr 3 gudelige Taler af S. K.^{*}

Dette motto findes i næsten identisk form i trykmanuskriptet til *FV*, ms. 4.1, bl. [2r], hvor det er skrevet på deltitelbladet til »Regnskabet« og senere er blevet overstreget med blyant.

»Regnskabet«

Som det ses af ændringerne i den første indholdsoversigt på ovennævnte omslag, er det »Een Note betræffende min Forfatter-Virksomhed«, der på et tidspunkt har fået titlen »Regnskabet«, som udgør hovedparten af *FV*. Denne forandring og dermed ændringerne i den første oversigt og udformningen af den anden oversigt kan være udført i april 1849, hvor SK i journaloptegnelsen NB10:185 skriver:

Endnu et sidste Forsøg har jeg gjort for dog at sige et Ord om mig selv og hele Forfatterskab[et]. Jeg har skrevet »et Følgeblad«, som skulde kaldes Regnskabet, og følge »Talerne«. Det er i mine Tanker et Mesterstykke; men det er det Lige gyldige det lader sig ikke gjøre.^{*}

Dette »sidste Forsøg« svarer formentlig til ms. 2.1, der netop er betitlet »Et Følgeblad« og bærer overskriften »Regnskabet«.^{*} Dateringen af dette manuskript er ændret ad flere omgange. Først har SK dateret det »d. 5^{te} Mai 1849«, hvilket han ændrer til »i April 1849«, som igen er streget ud til fordel for »Martz 1849«. Baggrunden for denne tilbagedatering er ikke nem at gennemskue, men den oprindelige datering, den 5. maj, er SKs fødselsdag, en dato, han tidligere har forsynet sine skrifter med, navnlig diverse forord til opbyggelige taler.

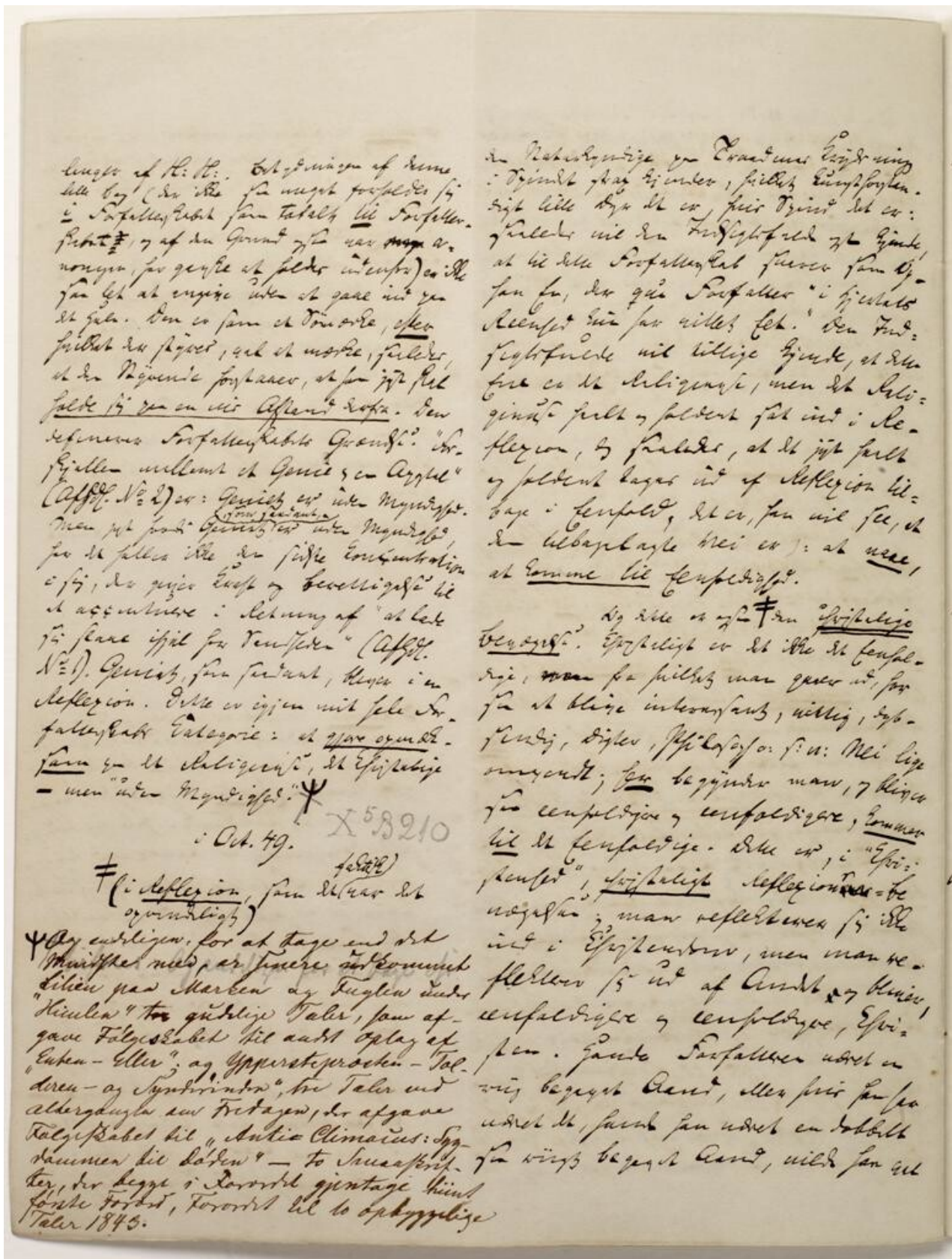
Med »Talerne« sigtes der i journaloptegnelsen til *Lilien paa Marken og Fuglen under Himlen*, der blev sendt

til trykning den 17. april 1849. I optegnelsen skriver SK videre, at den »uendelig sindrige Tanke der er i Forfatterskabet« nu står ham fuldstændig klart, og at en offentliggørelse af hans egen udlægning af forfatterskabet ville være passende i forbindelse med udgivelsen af anden udgave af *Enten - Eller*, der udkom den 14. maj 1849, dog at der alligevel ville være »noget usandt deri«. Dette er blot et af flere eksempler på overvejelser i journalerne fra 1849 og begyndelsen af 1850, der handler om muligheden af og det betimelige i at udgive skrifterne om forfatterskabet.

Kort efter (i anden halvdel af april 1849) følger i journalen en lang optegnelse, NB10:191, der i marginen oplyses at være »Benyttet som 'Følgeblad' til 'Regnskabet'« (se også punkt 4 i den ovenfor anførte oversigt). I en let bearbejdet version, hvor marginaltilføjelserne er indarbejdet, findes denne tekst i ms. 1.8,* men dette følgeblad blev ikke benyttet i den endelige version af *FV*. I stedet tilføjede SK »Et Følgeblad« med titlen »Min Position som religieus Forfatter i 'Christenhed', og min Taktik« fra nov. 1850 (ms. 3).

I NB13:27 fra begyndelsen af oktober 1849 giver SK et koncentrat af manuskriptet til »Regnskabet«. Omtrent på samme tid arbejder han på formuleringen af den første, lange fodnote til »Regnskabet« (SKS 13, 12,9-36), der skal bringe læseren på højde med udgivelsen af *Tvende ethisk-religieuse Smaa-Afhandlinger*, der udkom den 19. maj 1849, *Sygdommen til Døden* af det nye pseudonym Anti-Climacus, der udkom den 30. juli 1849, andenudgaven af *Enten - Eller*, der som nævnt udkom den 14. maj 1849, *Lilien paa Marken og Fuglen under Himlen. Tre gudelige Taler*, der ligeledes udkom den 14. maj 1849, samt »Ypperstepræsten« - »Tolderen« - »Synderinden«, *tre Taler ved Altergangen om Fredagen*, der udkom den 14. nov. 1849 (dvs. reelt efter fodnotens datering).

Til denne fodnote findes der en række udkast og bearbejdelser i manuskriptmaterialet. I et af disse, ms. 2.8, som er en fremskreden kladde til »Regnskabet«, er noten anbragt i marginen på bl. [7r]-[7v], og sidste del af teksten, fra »Og endeligen for at tage« til »opbyggelige Taler 1843.« (SKS13, 12,29-35), er tilføjet i en fremmed hånd, der lader sig identificere som SKs nevø, Henrik Lunds (se illustration 3).



3. Ms. 2.8, bl. [7v]. Nederst til venstre i marginen en tilføjelse skrevet af Henrik Lund I samme manuskript, ms. 2.8, er en anden fodnote (FV, s. 10, i SKS 13, 15,24-33 og 16,20-22) skrevet til i marginen på bl. [10r] med samme fremmede hånd, og der er muligvis i begge tilfælde tale om, at SK har bedt Henrik Lund om - eller måske snarere givet ham lov til? - at ajourføre kladdens tekst, så den stemte overens med noternes endelige udformning i trykmanuskriptet, hvor de samme passager er skrevet til i marginen af SK selv.*

En anden, tidligere version af den første note (dateret »i Oct. 49«) findes på et blad, ms. 2.13,* hvor tre fjerdedele af teksten er slettet med blyant, og kun ordlyden svarende til de første ni linjer i førstetrykket (SKS 13, 12,9-15) står tilbage. Øverst på bladet findes en henvisning med blyant (»ad Pag. 4 'Regnskabet'«) til en fraklippet marginalspalte i et tidligere udkast til »Regnskabet«, ms. 2.11.1, der på versosiden med

blyant har ordlyden: »cfr Hoslagte«. En fortsat bearbejdning af teksten til fodnoten ses i ms. 2.15 samt i mss. 2.20-2.23 og 2.26.* I ms. 2.12 er beklipningen af marginalsalten konkret nævnt i en med blyant senere overstreget passage, der lyder: »Den hele Passus, som er tilføjet i Margenen p. 3 og om / paa p. 4, gaaer aldeles ud, klippes fra, men kan henlægges til de / andre Lapper, som ligge ved Skrifterne om min Forfatter-/Virksomhed«.–

I et par journaloptegnelser fra medio nov. 1849, som er forsynet med henvisning til hinanden, reflekterer SK på ny over muligheden af at udgive skrifterne om forfattervirksomheden. I NB14:8 overvejes en udgivelse under pseudonymet »A-O« og med titlen: »Mag. K^S Forfatter-Virksomhed, opfattet af Forfatteren / Digterisk Forsøg af A-O«, hvortil knytter sig et forord. I NB14:27 tilbagekaldes muligheden af en pseudonym udgivelse, bl.a. fordi »Sagen ikke bliver eenfoldig nok.«* Indholdet af og henvisninger til disse to optegnelser findes i ms. 1.4.* Det stadig mere omfangsrige manuskriptmateriale til skrifterne om forfatterskabet får desuden SK til at udarbejde en oversigt over, hvor forskellige dele af materialet findes henlagt. På et løst afrevet blad dateret den 2. dec. 1849 anfører han ganske detaljeret »Oplysninger angaaende hvor / Concepterne til enkelte / Smaaopsatser eller enkelte indlagte Passusser findes« (ms. 1.11).* Heraf fremgår bl.a., at »Concepten til 'Følgebladet' til 'Regnskabet'« findes i journalen NB14 de ovennævnte steder.

Om mottoet og en mulig dedikation til Regine Schlegel

Mottoet til *FV* (SKS 13, 8) var oprindeligt tiltænkt »Tre Noter betræffende min Forfatter-Virksomhed«, hvilket fremgår af ms. 1.14.* I kladden, ms. 2.8, er dette motto skrevet til i fremmed hånd, formentlig igen af nevøen Henrik Lund, selv om det her er sværere at afgøre, fordi teksten er skrevet med gotiske bogstaver, hvilket er atypisk for Henrik Lund, der oftest benytter latinsk hånd. Dog går enkelte karakteristika ved håndskriften igen, og blæktypen synes desuden at være den samme som i de øvrige tilskrivninger med fremmed hånd i ms. 2.8.

I jan.-feb. 1850 er SK kort inde på muligheden af en dedikation af skrifterne om forfattervirksomheden til Regine Schlegel. I NB15:92 skriver han: »Jeg havde tænkt mig i en forblommet Dedication til Skrifterne om min Forfatter-Virksomhed, strax at indsætte 'hende'.«* I marginen herudfor er der tilføjet »cfr. Hoslagte«, og ifølge *B-fort.* har der på dette sted i journalen været anbragt en løs seddel med flg. dedikation:

En Medlevende,

hvis Navn endnu maa forties, men som Historien vil nævne, – dette være nu et kortere eller et længere, – saalænge den nævner mit, helliges med dette lille Skrift den hele Forfatter-Virksomhed, hvad den var fra Begyndelsen.*

Præcis hvad det nævnte 'lille skrift' refererer til, er svært at sige, men måske drejer det sig om den udgivelse, SK tager op til overvejelse på dette tidspunkt, omfattende »Regnskabet, de tre Noter og første Afsnit af Synspunktet« (NB15:49).*

Heller ikke denne plan realiseres, men tanken om en dedikation af skrifterne om forfattervirksomheden til Regine Schlegel forlades ikke, om end der går over et halvt år, før journalerne igen indeholder vidnesbyrd om ideen. På det, SK selv omtaler som sin forlovelsesdag, den 8. sept. 1850, benytter han for første gang eksplicit værktitlen *Om min Forfatter-Virksomhed*, idet han skriver (NB20:160):

Den 8^{te} September! Evangeliet: Ingen kan tjene to Herrer (mit kjere Evangelium)! Min Yndlingspsalme: Befal Du Dine Veie som Kofoed-Hansen idag havde valgt! Hvor festligt, og for mig hvor svarende til hvad der just i disse Dage har beskjeftiget mig Udgivelsen af »Om min Forfatter-Virksomhed« og Dedicationen dertil.*

I manuskriptmaterialet findes, i ms. 2.48 med overskriften »Til / 'Regnskabet'. / Andre Redaktioner af Dedicationen, / men som ikke kunne bruges«, yderligere fire forslag til dedikationer.* En nu tabt manuskriptside har desuden indeholdt en dedikation til Regine Schlegel, der får tilegnet forfattervirksomheden, »som til en vis Grad tilhører hende, af den, som tilhører hende ganske«.*

Om SKs arbejde med udgivelsen af *FV* og en mulig dedikation til Regine Schlegel vidner også kladden, ms. 2.8, med titelbladet: »Om min Forfatter-Virksomhed. / Af / S. Kierkegaard. / Kiøbenhavn 1850« med tilføjjelsen: »Format som i 'philosophiske / Smuler', men mindre Typer og tættere; / Oplag 525; 30 Exemplarer paa Velin«. Her findes endnu en dedikation, der er skrevet med fremmed, gotisk hånd (formentlig igen Henrik Lunds*), tiltænkt Regine Schlegel med ordlyden: »En Ubenævnt, / hvis Navn engang vil nævnes /

helliges / (disse Blade)«. I den trykte udgave af *FV* er der ingen dedikation, til gengæld er det samtidigt udgivne skrift *To Taler ved Altergangen om Fredagen* forsynet med tilegnelsen: »**En Ubenævnt**, / hvis Navn engang vil nævnes / helliges / med dette lille Skrift den hele Forfatter-/Virksomhed, hvad den var fra Begyndelsen.«^{*}

»Efterskriften« til »Regnskabet«

Optegnelsen NB15:47 fra medio jan. 1850 lyder:

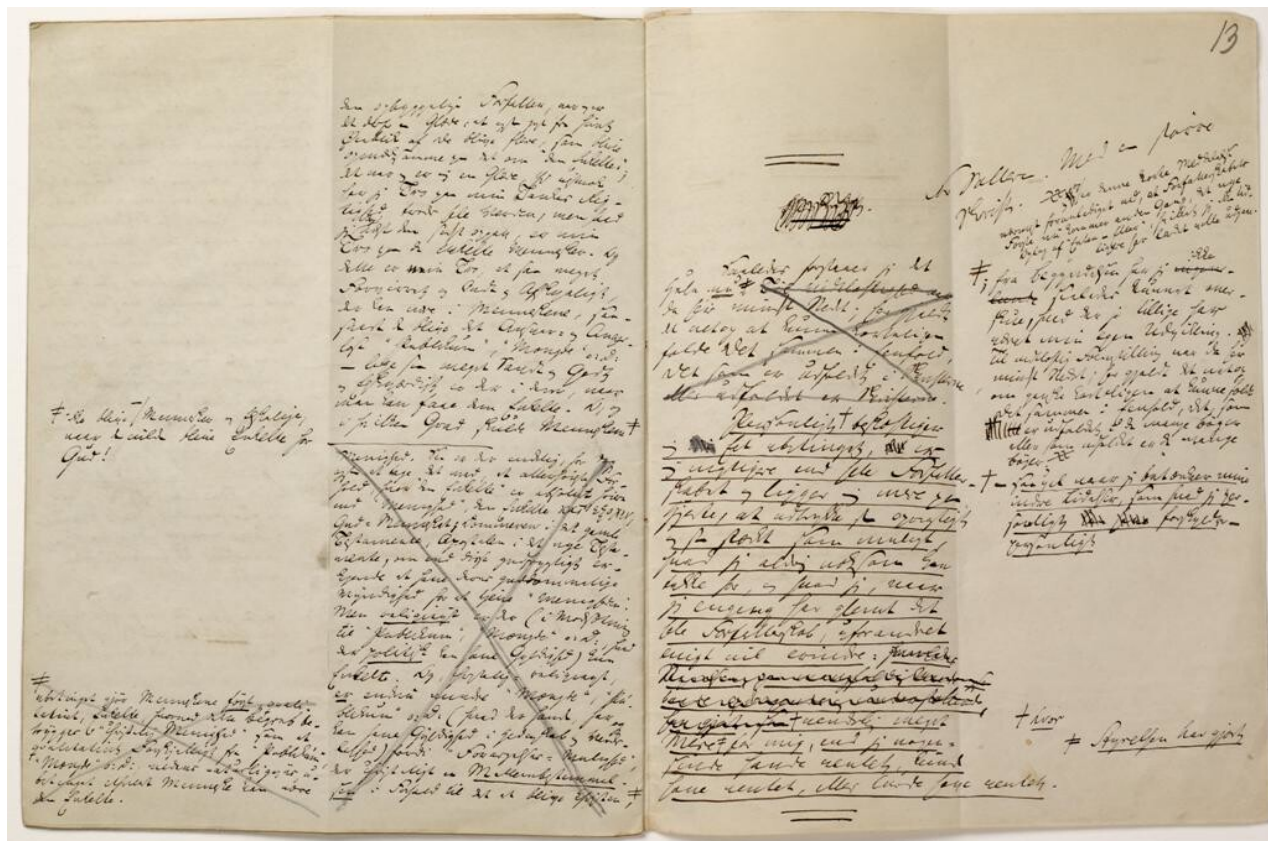
Angaaende de Par Sider som paa halve Pagina skulle trykkes foran »Regnskabet«

Det vil vist forekomme Mange altfor submis. De betænke ikke, og de have vel ingen Forestilling om hvad det vil sige, at tale »for Gud«. Men dette hørte jo dog ogsaa med til Regnskabet, at jeg noterede mit Forhold til Gud, og der forstaaer jeg det Hele som min Opdragelse.

Derfor bliver det trykt med forskiellig Skrift, paa halve Pagina for at antyde, at dette er Sagen for Gud. ^{*}

De nævnte sider, »som paa halve Pagina skulle trykkes foran 'Regnskabet'«, drejer sig om ms. 1.7,^{*} hvortil mss. 1.5-1.6 er kladde.^{*} Optegnelsen NB22:17, der er skrevet i nov. 1850, bærer overskriften: »Angaaende en Yttring i Efterskriften til 'Regnskabet' om min ligefremme Meddelelse.« (SKS 24, 114, 22-23). Denne 'efterskrift' er dokumenteret i en række udkast, der ikke blev benyttet i den endelige version af *FV*, men som knytter sig til de to sider i førstetrykket, der følger umiddelbart efter »Regnskabet« og er trykt med større typer end resten af bogen. Den oprindelige ordlyd af de to sider (SKS 13, 18-19) findes i det ovennævnte ms. 1.7, hvor SK bl.a. giver udtryk for sin taknemmelighedsgæld til »Styrelsen« og formulerer den tanke, at forfattervirksomheden har været hans opdragelse.

I en række manuskripter (mss. 1.13, 1.16-1.18, 2.5, 2.16, 2.19, 2.37-2.43) har SK på et tidligt tidspunkt udkastet forskellige versioner af »Efterskriften«, først tiltænkt »Tre Noter betræffende min Forfatter-Virksomhed«, dernæst »Regnskabet«. Denne efterskrift er så på et senere tidspunkt blevet kasseret til fordel for formuleringen på de to særskilte sider trykt med store typer, der som nævnt har et forlæg i ms. 1.7. Dette fremgår af ms. 2.43, som indeholder »Forandringer under den Forudsætning at 'Efterskriften' ikke benyttes.« De anførte forandringer svarer netop til teksten på de to sider trykt med store typer. Og i ms. 2.49, som er en oversigt over forandringer under overskriften »En sidste Form af 'Regnskabet'.« (med tilføjelsen: »men Det paa halve Sider gaaer ud«), er nederst på bl. [1r] og øverst på bl. [1v] skrevet: »Resten af den oprindelige Redaktion gik saa ud, / Efterskriften ligesaa. Derimod tilføiedes« - hvorpå følger ordlyden af de to sider trykt med store typer. Teksten følges på bl. [2r] af en bemærkning om, at den »oprindelige Efterskrift« måske alligevel kan bruges, og også i trykmanuskriptet, ms. 4, er der spor af planen om at benævne afsnittet trykt med de store typer 'efterskriften'. På s. 13 er her »**Efterskrift**.« (ms. 4.1) overstreget, og teksten svarende til de to sider trykt med store typer har undergået flere redigeringer. I marginen udfor findes desuden sætteranvisningen: »For Sætteren. Med en større Skrift« (se illustration 4).



4. Ms. 4.1, s. [12]-13, trykmanuskriptet til Om min Forfatter-Virksomhed

I journalen fra feb. 1851 er der et vidnesbyrd om SKs arbejde med de to særskilte sider trykt med store typer. Optegnelsen NB23:83 lyder:

Ad et Sted i »Regnskabet«. Noget, som dog ikke tilføies.

Da jeg for Gud betragter hele min Forf. Virksomhed som min egen Opdragelse, kunde jeg sige: Men jeg har tiet saa længe, for ikke, ved for tidligt at tale, at forskyldte: for tidligt at snakke af Skole. Det kunde saa være tilføiet den Passus i »Regnskabet« sidste Redaction: For Gud kalder jeg det min Opdragelse o: s: v: Jeg vilde ogsaa gjerne have brugt just det Udtryk, det vilde lyrisk have tilfredsstillet mig selv, just at bruge det Udtryk. Men Det, der holder det tilbage er noget andet. Som det saa ofte gaaer, at just det ydmygste Udtryk fra en anden Side seet let siger for meget, saaledes her. Just dette ydmyge Udtryk vilde accentueret det at det er min Opdragelse, næsten i Retning af at være en Auctoritet. Som det staaer i Regnskabet, med Tilføiende, at jeg fremdeles vil behøve Opdragelse, er Sagen simplere, og Tonearten ganske som der kan tales [af] ethvert Msk.*

Henvisningen: »den Passus i 'Regnskabet' sidste Redaction: For Gud kalder jeg det min Opdragelse o: s: v:« sigter netop til de to særskilte sider i forlængelse af »Regnskabet« i FV (SKS 13, 18-19), og den »sidste Redaction« henviser til ms. 2.49,* der dermed formentlig er skrevet i begyndelsen af 1851.

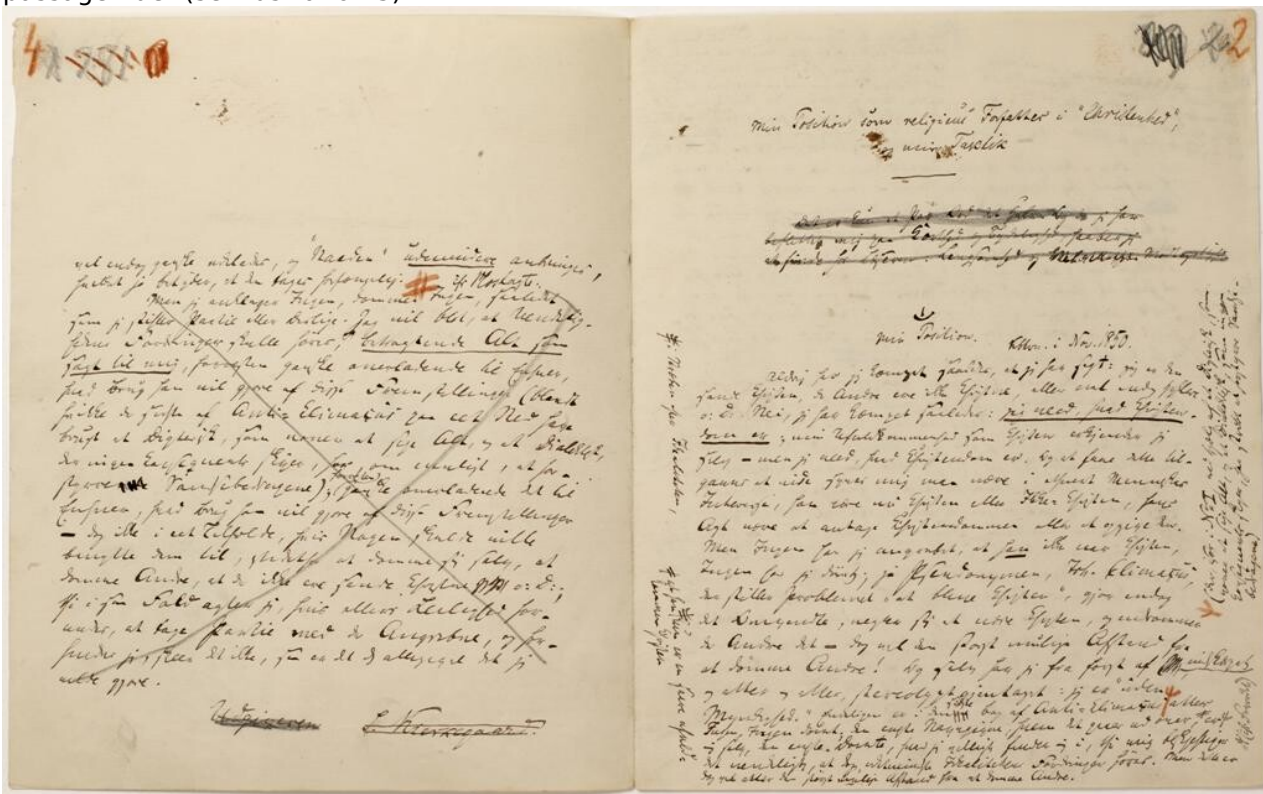
»Et Følgeblad« og trykmanuskriptet

Hvornår trykmanuskriptet til FV er udarbejdet, kan ikke nærmere bestemmes, men eftersom det er stærkt bearbejdet, med mange marginaltilføjelser og overstregninger, og fremstår som en omarbejdet renskrift, synes tilblivelsen af det at have været ganske lang. Omvendt kan tiden fra den endelige beslutning om at udgive FV til indleveringen af manuskriptet til sætning og trykning tænkes at have været kort; SK har i hvert fald ikke givet sig tid til at udfærdige et mere læsevenligt manuskript.

Særlig kaotisk fremstår trykmanuskriptet til »Et Følgeblad«, hvortil der også hører en del forarbejder (mss. 3.1-3.11), som ifølge deres datering må være udarbejdet i nov. 1850 og fremefter. På trykmanuskriptets

deltitelblad til »Et Følgeblad« er skrevet på langs ad siden og senere overstreget med blyant: »Min Position som religiøs Forf. i / 'Christenhed' og min Taktik / Et Følgeblad til 'Indøvelse i Chri-/stendom' af Udgiveren. / Concept og Reenskrift. / i Novbr. 1850.« Denne sammenkædning af *FV* og *Indøvelse i Christendom*, der udkom den 20. aug. 1850, fremgår også af journaloptegnelsen NB20:161, der er skrevet på eller lige efter den 8. sept. 1850. Den bærer overskriften: »Udgivelsen af Skriftet: om min Forfatter-Virksomhed.« og indledes med ordene: »'Om min Forfatter-Virksomhed' maa holdes tilbage endnu. Det er mig som vilde det forstyrrende komme 'Indøvelse i Christendom' for nær, saa de gjensidigen svækkede hinanden, om jeg end i en anden Forstand fatter, at det kunde blive mere imponerende.« *

De fire første sider af trykmanuskriptet til »Et Følgeblad« er uregelmæssigt pagineret, og pagineringen er desuden blevet ændret to gange. Bl. [1r] er med rødkridt pagineret 1 (rettet fra 278, skrevet med blyant), bl. [1v] er pagineret 4 (rettet fra hhv. 1 og 281, skrevet med blyant, og 3, skrevet med rødkridt), bl. [2r] er pagineret 2 (rettet fra hhv. 2 og 279, skrevet med blyant), og bl. [2v] er pagineret 3 (rettet fra hhv. 3 og 280, skrevet med blyant). Fra bl. [3r] er bladene pagineret 5-12 med rødkridt. De overstregede høje tal (278-281) er sandsynligvis endnu en afsmitning fra planen om at lade følgebladet ledsage *Indøvelse i Christendom*, der netop er 277 sider lang i førstetrykket. Uregelmæssigheden i rækkefølgen af tallene stammer fra det forhold, at SK øverst på bl. [3r] (s. 5) har villet tilføje en længere passage i afsnittet »Min Taktik«, men ikke har haft plads til den. Han er derfor gået tilbage til bl. [1v], der har været ubeskrevet, og har tilføjet passagen der (se illustration 5).



5. Ms. 4.2, bl. [1v]-[2r] (s. 4 og s. 2), trykmanuskriptet til »Et Følgeblad«

Pagineringen, både den første, anden og tredje, er derefter kommet til og har skullet rette op på den sprængte sammenhæng.*

I NB24:102 fra sommeren 1851 skriver SK under overskriften: »Om mig selv.«:

Nu trykkes der. O, uforklarligt, saa usigelig glad og beroliget og tillidsfuld og overvældet jeg føler mig. Uendelige Kjerlighed! Jeg har lidt meget i den forløbne Tid, saare meget, o, men saa kommer det dog igjen. Atter staaer Forstaaelsen af min Opgave for mig men i en høiere Potens; og trods om saa jeg har grebet 17 Gange feil - en uendelig Kjerlighed har i sin Naade dog gjort det altsammen til det Rigtigste. Uendelige Kjerlighed! Det er dog saligt at takke, men aldrig føler man maaskee dybere sin Elendighed og Synd end naar man saaledes overvældes, som Peter sagde: gik ud fra mig thi jeg er en syndig Mand - just i Anledning af det store Fiskedræt.*

»Nu trykkes der« henviser til produktionen af *FV* og *To Taler ved Altergangen om Fredagen*, der formentlig blev sendt til trykkeriet i midten af juli og forelå færdigtrykt den 4. aug. 1851 (jf. afsnit 1).*

Sammenfatning

FV, hvis titel først er kommet til i sept. 1850, er udsprunget af arbejdet med det konglomerat af skrifter om forfattervirksomheden, som navnlig i tiden efter de politiske omvæltninger i 'katastrofeåret' 1848 beskæftigede SK. Disse skrifter indgik på et tidspunkt i løbet af 1849 som tredje bind i et planlagt trebindsværk med titlen »Fuldendelsens samlede Skrifter, Frugten af Aaret 1848«, der også omfattede *Sygdommen til Døden*, *Indøvelse i Christendom* og »Den bevæbnede Neutralitet«. Hovedparten af *FV* udgøres af »Regnskabet«, der oprindeligt havde titlen »Een Note betræffende min Forfatter-Virksomhed«, og som bærer dateringen »Marts 1849« i førstetrykket. Dette kan enten være en tilbageføring af affattelsestidspunktet, som synes at have været april samme år eller (mere sandsynligt) dokumentation for, at »Een Note betræffende min Forfatter-Virksomhed« på dette tidspunkt blev til »Regnskabet«. SK overvejede samtidig at bringe »Regnskabet« som »et Følgeblad« til *Lilien paa Marken og Fuglen under Himlen*, ligesom han overvejede at udgive skrifterne om forfattervirksomheden i forbindelse med anden udgave af *Enten - Eller* (både *Lilien paa Marken og Fuglen under Himlen* og anden udgave af *Enten - Eller* udkom den 14. maj 1849).

Til »Regnskabet« hører en fodnote, dateret »I October 1849«, der fungerer som en opdatering af, hvilke skrifter SK har udgivet efter brødtekstens affattelse. Til denne note findes der et ganske stort manuskriptmateriale, der imidlertid ikke indeholder andre dateringer end førstetrykkets. Dog er det sidst anførte skrift i noten, »Ypperstepræsten« - »Tolderen« - »Synderinden«, *tre Taler ved Altergangen om Fredagen*, først udkommet efter dateringen, nemlig den 14. nov. 1849.

»Regnskabet« følges af to separate sider trykt med større typer end resten af bogen. Denne tekst, som er udsprunget af en tidligere og meget længere tekst, har endnu i trykmanuskriptet båret overskriften »Efterskrift«, men var oprindeligt planlagt til at blive trykt foran »Regnskabet«.

Anden del af *FV* bærer titlen »Et Følgeblad«, trykt med små typer og dateret »Nov. 1850.« SK har tidligere, i journalen fra april 1849, udkastet en tekst benævnt »'Følgeblad' til 'Regnskabet'«, men denne tekst blev ikke benyttet. Undertitlen til »Et Følgeblad«, »Min Position som religiøs Forfatter i 'Christenheden', og min Taktik«, bærer reminiscenser af undertitlen på skriftet »Den bevæbnede Neutralitet« fra 1848, som på et tidspunkt var tænkt som et tillæg til *Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed* og da fik undertitlen »Min Position som christelig Forfatter i Christenheden«. Af det ganske rodede trykmanuskript til »Et Følgeblad« fremgår, at det oprindeligt har været planlagt som et anhang til *Indøvelse i Christendom*.

SKs journaler er især i årene 1849-50 fulde af omhyggelige overvejelser om betimeligheden af en udgivelse af skrifterne om forfattervirksomheden. På det, han betragter som sin forlovelsesdag, den 8. sept., nævner han i journalen fra 1850 specifikt muligheden af at udgive *FV*, men først i juli 1851 meddeler han, at »Nu trykkes der.«* I optegnelsen fra den 8. sept. 1850 nævner han desuden muligheden af en dedikation af skriftet til Regine Schlegel, en plan han i jan.-feb. 1850 også havde overvejet, formentlig i forbindelse med en planlagt udgivelse af et skrift omfattende »Regnskabet«, »Tre Noter betræffende min Forfatter-Virksomhed« (hvortil mottoet til *FV* oprindeligt var knyttet) og *Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed*. I manuskriptmaterialet findes flere udkast til en dedikation, der eksplicit eller implicit er stilet til Regine Schlegel, men *FV* blev ikke forsynet med en sådan. Det gjorde derimod *To Taler ved Altergangen om Fredagen*, der ligesom *FV* udkom den 6. aug. 1851.*

Korrekturksempelret

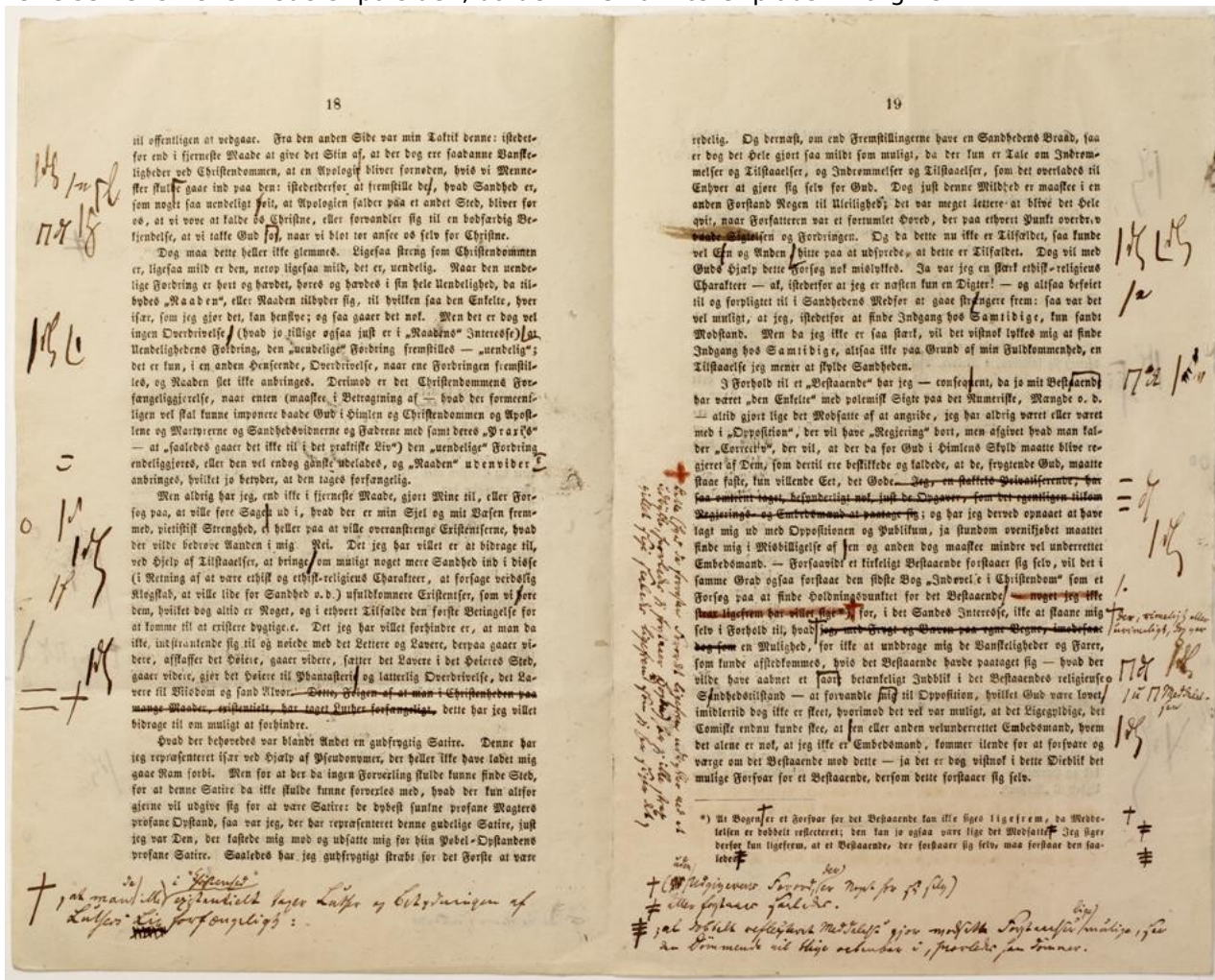
Førstekorrekturen til *FV*, ms. 5, er læst af Israel Levin og SK formentlig i slutningen af juli måned 1851. Af denne fremgår det, at Levin overvejende har taget sig af interpunktion, typografiske anvisninger og udbedring af indlysende sætter- og trykfejl, mens SK har koncentreret sig mere om indholdet.* SK har dog flere steder bemærkninger til typografien, således skriver han nederst ms. 5, s. 6: »Maaskee kunde dette lidt tydeligere aftrykkes, / da Skriften er saa lille. / Ærb. S. K.«, og på samme side er der i inderste margin midt på siden en rettelse til ordene »fra« og »til« i perioden »**fra** den *pseudonyme* 'Enten - Eller' (...) **til** 'Taler ved Altergangen om Fredagen'« (SKS 13, 12,3-5). Ordene er fejlagtigt blevet spatieret og ikke, som trykmanuskriptet foreskriver, sat med fede typer, og bemærkningen lyder: »NB **fra** og / i sidste Linie / **til** skal / være af Sam-/me Skrift / som Ordet *gjen-/nem* i næst-/sidste Linie.« Desuden berigtiger SK nederst s. 13 sin egen fejl i trykmanuskriptet på den første af de to særskilte sider, der følger efter »Regnskabet«. En del af denne tekst var (vha. understregning) markeret spatieret (se illustration 4), og SK forsyner nu stedet med en streg i marginen ud for teksten og en bemærkning nederst på siden: »Skal ikke spatieres. Sætteren bedes at undskylde denne / Forandring, da det jo var saaledes forlangt i / Manuscriptet.«

På titelbladet har Levin bemærket, at forfatternavnet »S. Kierkegaard« skal sættes med »En Grad mindre Skrift«, og han har desuden rettet »Hos Universitetsboghandler C. A. Reitzel« til »Forlagt af

Universitetsboghandler C. A. Reitzel«. Begge tilfælde kan forklares med, at trykmanuskriptets titelblad intet oplyser om hverken typografi eller forlag.

Levins indgreb retter sig som nævnt også mod sætter- eller trykfejl, fx ligefom > ligesom (15,24), fand > sand (16,27) og omvendte bogstaver, fx Maientiske > Maieutiske (13,32), men består ellers oftest af udbedringer af sætterens fejllæsninger eller andre afvigelser i forhold til forlægget, fx: Pseydonym > Pseudonym (12,10), istedetfor > istedetderfor (15,26), Midpunktet > Midtpunktet (15,10), begyndes > begyndtes (15,20). SK fanger også fejllæsninger, fx: her > for (13,20), κατ' εφοχεν > κατ' εφοχην (14,8), Reduplikationen > Redupplikationen (15,28), høre > føre (24,31), Bestaaende > Bestik (25,20) og Sandhedstilstand > Sundhedstilstand (26,4); han retter desuden æ til e, fx: nægter > negter (14,30), beskæftiger > beskæftiger (18,13) og strængere > strengere (25,16). Der findes også flere eksempler på, at Levin indfører sin egen retskrivning i modstrid med trykmanuskriptet: Genie > Geni (12,23), Categorie > Categori (12,28) og (17,1), Phantasterie > Phantasteri (24,36), qua > qva (13,4) og (16,31 to steder), Quantum > Qvantum (15,12), Consequents > Conseqvents (23,18), consequent > conseqvent (25,20) og Lighed > Liighed (26,24). Ordet 'stereoptyp' har han desuden tre steder rettet til 'stereotyp' (16,3), (16,16) og (23,16). Et enkelt sted kunne det tyde på, at Levin har undret sig over en formulering og derfor har markeret stedet med blyant i marginen. Det drejer sig om ordene »Det jeg har villet forhindre er, at man da ikke, indskrænkede sig til og nøiede med det Lettere og Lavere, derpaa gaaer videre« (24,33-34), hvor ordet »nøiede« er understreget med blyant.

Når det gælder indholdsmæssige ændringer, er Levins rettelser få og drejer sig om tre sammenhængende former: vi > jeg (27,4), have > har (27,5) og vor > min (27,6). Rettelserne har ikke noget forlæg i trykmanuskriptet og kan være foretaget efter anvisning af SK. SKs egne indgreb er mere omfattende. På s. 9 har han i marginen ud for »en lille æsthetisk Artikel i Bladet 'Fædrelandet'« (15,4-5) skrevet to tilføjelser: dels »af 'Inter et / Inter'«, indvist efter »Artikel«, dels »Juli 1848 / N^o 188-191.«, indvist efter »'Fædrelandet'«. Begge rettelser er effektueret i førstetrykket, dog er »N^o« ændret til »Nr.« I fodnoten på samme side har SK rettet de indledende ord »Situationen (i 'Christenhed', hvor man altsaa er Christen - at blive 'Christen') som den, hvad« til »Situationen (i 'Christenhed', hvor man altsaa er Christen - at blive 'Christen') Situationen, der, hvad« (14,24-25), idet »Situationen, der« erstatter »som den«. Korrekturtegnet er skrevet i marginen, men rettelserne er skrevet nederst på siden, da der ikke har været plads i marginen.



6. Ms. 5, s. 18-19, korrekturtekst til Om min Forfatter-Virksomhed

Nederst på s. 11 har SK skrevet en længere tilføjelse til fodnote 2, der indledes med ordene »Thi den lille literaire Anmeldelse af Novellen 'to Tidsaldere'« (16,29). Tilføjelsen gælder notens afsluttende ord og lyder: », men indeholder da forresten, i sidste Afsnit, fra Synspunktet 'den Enkelte' en Tegning af Fremtiden, hvilken Aaret 48 ikke gjorde til Usandhed.« I trykmanuskriptet er disse ord af SK føjet til i marginen nederst på s. [10] med kraftigere blæk end resten af teksten og kan dermed være et eksempel på SKs tidligere sete praksis med at 'opdatere' sine manuskripter retrogradt, så de bringes i overensstemmelse med senere manuskripters ordlyd (se også ovenfor omtalen af Henrik Lunds indgreb i ms. 2.8).

I »Et Følgeblad« har SK foretaget ganske mange indholdsmæssige ændringer i korrektoren, af hvilke et par skal fremhæves. På s. 18 er ordene »Dette, Følgen af at man i Christenheden paa mange Maader, existentielt, har taget Luther forfængeligt,« streget over, og i marginen herudfor er markeret to vandrette streger og et indvisningstegn, der gentages nederst på siden, hvor den erstattende tekst står: », at man da ikke i 'Christenhed' existentielt tager Luther og Betydningen af / Luthers Liv forfængeligt:« (24,37-38). På s. 19 har SK med rødkridt overstreget ordene »- noget jeg ikke strax ligefrem har villet sige«, hvor også et derpå følgende indvisningstegn til en fodnote er overstreget. Sletningen er forsynet med et indvisningstegn skrevet med rødkridt, der gentages i den inderste margin, hvor følgende erstatning er skrevet på langs ad marginen: »Dette (hvad da forresten Forordet ligefrem udtrykker ved at / udtrykke, hvorledes jeg forstaaer Bogen) har jeg ikke strax / villet sige saaledes ligefrem som jeg her siger det,«, hvor et indvisningstegn til fodnoten nu er placeret efter ordet »ligefrem« (25,31-33). På samme side findes desuden to længere overstregninger og en del tilføjelser til fodnoten nederst på siden (se illustration 6).

Samlet set giver korrekturksemplaret indtryk af, at SK har været den første læser af korrektoren, da korrekturtegn sat af Levin i marginen ved siden af SKs ikke altid er placeret korrekt i forhold til rækkefølgen af rettelserne i teksten. Levin har m.a.o. placeret sine rettelser, hvor der har været plads. Stedvis forholder det sig omvendt, hvilket må betyde, at SK har gennemset korrektoren endnu en gang, denne gang især med henblik på indholdsmæssige rettelser. Korrekturgangen synes altså at have været den, at SK først har læst korrektoren igennem for indlysende fejl, dernæst har Levin læst en grundig korrektur mod trykmanuskriptet og foretaget ortografiske tilretninger, og endelig har SK læst med henblik på indholdet og foretaget større indgreb.

4. Udgivelsesmåde

FV udkom hos forlagsboghandler C.A. Reitzel. Ifølge Reitzels protokol over *Forhandlinger med Forfattere, Redacteurer &c: 1835-[1858]* blev honoraret aftalt til 20 rigsdaler pr. trykark.* Da bogen har et omfang på 1¼ ark, har honoraret udgjort 25 rigsdaler. Dette beløb stemmer imidlertid ikke overens med, hvad der ifølge Frithiof Brandt og Else Thorkelin har stået anført i den nu tabte *Regnskabsprotokol for 1849-59*,* hvor honoraret er angivet til 31 rigsdaler 1 mark 8 skilling, hvilket i stedet svarer til et honorar på 25 rigsdaler pr. trykark. Trykkeomkostningerne hos Bianco Luno kendes ikke.

Det fremgår af Reitzels forhandlingsprotokol, s. 51, at oplaget blev aftalt til 1000 eksemplarer. Hertil kom formodentlig 30 gaveeksemplarer på velin.*

Med en stykpris på 1 mark har bogens samlede salgsværdi været 166 rigsdaler og 4 mark. Af dette beløb måtte Reitzel udrede forfatterhonoraret og produktionsomkostningerne. Restbeløbet var forlagets fortjeneste på bogen.

FV blev ikke oversat til andre sprog i SKs levetid.